

5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e.**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 25. marca 2021 domáhajú vyslovenia porušenia ich základných práv podľa čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy, práv podľa čl. 3, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ľudských práv podľa čl. 12 a čl. 13 Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (ďalej len „dohovor proti mučeniu“), podľa čl. 7 a čl. 10 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) a podľa čl. 5 písm. b) a čl. 6 Medzinárodného dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie (ďalej len „dohovor o rasovej diskriminácii“) postupmi a rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhujú ústavnému súdu nálezom vysloviť porušenie ich označených práv napadnutými postupmi a rozhodnutiami všeobecných súdov, označené rozhodnutia zrušiť a vrátiť ich vec jednému z označených všeobecných súdov na ďalšie konanie, priznať im finančné zadostučinenie v sume 30 000 eur, a to každému z nich, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia boli ako poškodení účastníkmi trestného konania vedeného pred Okresným súdom Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 5 T 60/2010 na základe obžaloby podanej prokurátorom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) ešte 13. mája 2010, a to pre podozrenie zo spáchania trestných činov zneužívania právomoci verejného činiteľa a vydierania, ktorých sa mali dopustiť príslušníci Policajného zboru Slovenskej republiky (ďalej len „policajti“) v priestoroch Obvodného oddelenia Policajného zboru Košice-Juh (ďalej len „obvodné oddelenie“) počas zadržania sťažovateľov 21. marca 2009.

II.

Argumentácia sťažovateľov

3. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti podrobne popisujú konanie, ktorého sa mali proti nim dotknutí policajti dopustiť a pre ktoré bolo trestné konanie vedené. Na tomto mieste uvádzajú, že po tom, čo boli v označený deň v doobedňajších hodinách predvedení do priestorov obvodného oddelenia a následne bola zistená ich totožnosť, mali policajti zhodiť sťažovateľov vo vstupnej chodbe na zem pred na vôdzke držané štekajúce psy bez ochranných náhubkov, ktorí mali pohryzť niektorých zo sťažovateľov, ďalej mali byť sťažovatelia udieraní a kopaní do rôznych častí tela a pod hrozbou opakovania týchto fyzických útokov nútení, aby sa vzájomne fackovali, potom pobozkali a tiež mali byť zo strany týchto policajtov vulgárne osočovaní s poukazom na ich rómsky pôvod. Následne mali byť prinútení vyzliecť sa donaha v určenom čase a otočiť sa chrbtom k stene s rukami nad hlavou. Toto konanie si mali uvedení policajti zaznamenávať prostredníctvom mobilných telefónov. Proti jednému zo sťažovateľov mala byť použitá hrozba so strelnou zbraňou, ktorú mu jeden z policajtov mal po zasunutí zásobníka streliwa priložiť k hlave, ďalej mal byť jeden

zo sťažovateľov prinútený olízať topánku policajta a následne udrieť iného zo sťažovateľov lopatou po hlave.

4. Sťažovatelia ďalej objasňujú, že obžaloba prokurátora mala byť podaná okrem iného aj na základe informácií špecifikovaného novinára, ktorému bol podľa jeho výpovede anonymne doručený DVD nosič označený ako „Slovenské Guantanámo“ obsahujúci šesť adresárov s označením „Cigosi 1“, „Cigosi 2“, „Cigosi 3“, „Cigosi 4“, „Cigosi 5“ a „Cigosi 6“, ktorý uvedený novinár odovzdal Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky.

5. V ústavnej sťažnosti sťažovatelia prezentujú chronologický priebeh vedeného trestného konania a uvádzajú, že prvý rozsudok okresného súdu bol vydaný 27. februára 2015 po tom, čo boli okresným súdom v rámci vykonávaného dokazovania odmietnuté návrhy prokurátora na vykonanie niektorých dôkazov, a to spomenutého DVD nosiča s odkazom na nezákonnosť jeho získania, znaleckého posudku z odboru psychológie v časti hodnotenia osobnosti obžalovaných, tiež s poukazom na jeho nezákonnosť, a tiež rekognície týkajúcej sa dvoch obžalovaných. Označeným prvým rozsudkom okresného súdu boli obžalovaní spod obžaloby oslobodení z dôvodu, že nebolo preukázané, že sa skutok stal a iné dôkazy nebolo možné z dôvodu ich nezákonnosti vykonať. Uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) z 18. apríla 2016 bol prvostupňový rozsudok na podklade odvolania podaného prokurátorom zrušený s formuláciou záväzného právneho názoru odvolacieho súdu týkajúceho sa hodnotenia okrem iného aj spomenutého DVD nosiča. V poradí druhý oslobodzujúci rozsudok bol okresným súdom vydaný 17. mája 2017, pričom podľa vyjadrenia sťažovateľov okresný súd odmietol vykonať špecifikované prokurátorom navrhované dôkazy, a to napriek záväznému právnomu názoru odvolacieho súdu. Tento druhý rozsudok oslobodenie obžalovaných zdôvodnil rešpektovaním zásady „*in dubio pro reo*“, keď uvedený DVD nosič kvalifikoval ako nezákonný dôkaz nepoužiteľný v trestnom konaní a získané svedecké výpovede ako nepostačujúce pre usvedčenie obžalovaných. Uznesením krajského súdu zo 4. mája 2018 bol na podklade odvolania prokurátora zrušený aj označený druhý prvostupňový rozsudok okresného súdu, pričom odvolací súd opätovne zopakoval svoj predchádzajúci právny názor vyslovený už vo svojom predchádzajúcom uznesení, a to že dôkaz prehratím inkriminovaného DVD nosiča môže predstavovať dôkaz v trestnom konaní a je nutné ho pre správne objasnenie veci vykonať, takisto poukázal na potrebu jeho znaleckého skúmania z hľadiska otázky, či je možné dej zachytený na zázname technicky upraviť a pozmeniť. Okresný súd vydal v trestnej veci sťažovateľov tretí rozsudok 4. decembra 2019 (ďalej len „namietaný rozsudok“), keď obžalovaných opäť spod obžaloby oslobodil s odkazom na zistený skutkový stav, ktorý mu neumožnil prijať záver o vine obžalovaných. Odvolanie, ktoré prokurátor proti tomuto rozsudku podal, bolo uznesením krajského súdu č. k. 4 To 54/2020 z 11. decembra 2020 (ďalej len „namietané uznesenie“) podľa § 319 Trestného poriadku zamietnuté s odôvodnením, že odvolací súd, pokiaľ prvostupňový súd postupuje pri hodnotení dôkazov v súlade s § 2 ods. 12 Trestného poriadku, nemôže prvostupňový rozsudok zrušiť iba z dôvodu, že na základe vlastného presvedčenia hodnotí tie isté dôkazy s iným do úvahy prichádzajúcim výsledkom.

6. Sťažovatelia dôvodlia, že v rámci vedeného trestného konania uviedli, že boli 21. marca 2009 počas ich zadržania v priestoroch obvodného oddelenia zo strany policajtov vystavení zaobchádzaniu, ktoré je možné v zmysle nimi namietaných článkov ústavy, dohovoru a ostatných medzinárodných zmlúv definovať ako mučenie, a tomuto zaobchádzaniu boli vystavení ako maloleté osoby a príslušníci rómskej menšiny. Podľa nich uvedené zaobchádzanie spočíva

v tom, že boli policajtní donútení vzájomne sa fackovať, bozkávať a následne vyzliecť donaha, nemalo iný dôvod ako sťažovateľov – maloletých rómskych chlapcov podozrivých z lúpeže vystrašiť, ponížiť a vytristať. Sťažovatelia uvádzajú, že toto zaobchádzanie popísali tak pred orgánmi činnými v trestnom konaní, ako aj všeobecnými súdmi, pričom ich výpovede boli znalcami hodnotené ako vierohodné a neboli u nich zistené podstatné sklony skresľovať prežité udalosti, keď aj samotný videozáznam potvrdzuje, že významné časti ich faktických tvrdení sú presné. Odvolávajú sa na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), argumentujú, že aj keby neboli v trestnom konaní preukázané všetky skutky tak, ako sú uvedené v obžalobe, a hodnotenie zaobchádzania, ktorému boli vystavení, bolo založené iba na už uvedených ťažko sporných faktoch, toto konanie je podľa ich názoru zjavne v rozpore s obsahom čl. 3 dohovoru. Sú toho názoru, že predložili vo vedenom trestnom konaní hodnoverné tvrdenia zakladajúce dôvodné podozrenie o zlom zaobchádzaní v rozpore s čl. 3 dohovoru, na základe čoho vznikla štátnym orgánom pozitívna povinnosť zabezpečiť vedenie účinného vyšetrovania mučenia a iného krutého a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania.

7. Sťažovatelia sú toho názoru, že v ich prípade z požiadaviek, ktoré sú kladené na proces vyšetrovania zlého zaobchádzania a ktoré sú definované judikatúrou ESLP, neboli splnené minimálne dve z nich, a to požiadavka praktickej účinnosti vyšetrovania a požiadavka promptnosti konania. V tomto smere k porušeniu požiadavky promptnosti argumentujú, že celková dĺžka trestného konania od podania obžaloby do prijatia právoplatného rozhodnutia predstavuje až desať rokov a sedem mesiacov. Na tomto mieste dôvodí, že okresný súd ako súd prvostupňový odmietol vykonať kľúčový dôkaz navrhovaný prokurátorom, obrazovo-zvukový záznam z DVD nosiča, a to napriek tomu, že z relevantnej judikatúry ESLP, ktorá musela byť okresnému súdu známa, vyplýva, že dôkaz záznamom, ktorý súkromná osoba zaznamenala aj bez súhlasu zaznamenávaných osôb, nie je možné v zásade v trestnom konaní vylúčiť, navyše, práve táto okolnosť bola dôvodom zrušenia prvého a druhého prvostupňového rozsudku okresného súdu odvolacím súdom. Okresný súd pritom tento kľúčový dôkaz vykonal až po zrušení jeho v poradí druhého rozsudku. K nesplneniu druhej zo zmienených požiadaviek sťažovatelia argumentujú, že vyšetrovanie nebolo dôkladné, pretože z dôvodov na strane všeobecného súdu nebolo schopné viesť k hodnovernému objasneniu okolností prípadu. Podľa sťažovateľov kľúčové línie prípadu boli zjavné z ich výpovedí ako poškodených, výpovedí obžalovaných a zo znaleckých posudkov. Sťažovatelia si však ako obeť zlého zaobchádzania nepamätali všetky detaily udalostí, a tak sa v niektorých častiach mohli po čase vyskytovať rozpory. Aj zo znaleckých posudkov vyplýva v zásadných aspektoch ich dôveryhodnosť aj neschopnosť si detaily udalostí zhodne vymyslieť. Zastávajú názor, že aj za existencie takýchto okolností odmietli všeobecné súdy dať ich výpovediam zodpovedajúcu váhu a na základe drobných rozporov v týchto výpovediach (vykonaných s odstupom času po skutku, keď navyše boli sťažovatelia konajúcim súdom vypočúvaní opakovane i napriek tomu, že v rámci prípravného konania bola ich výpoveď zachytená na zvukovo-obrazový záznam, kde opakovaný výsluch prispieval k ich retraumatizácii) celú obžalobu vo všetkých aspektoch skutku právoplatne zamietli. Opätovne zdôrazňujú, že kľúčové línie celej udalosti boli podporené zverejneným a verejne dostupným audiovizuálnym záznamom, ktorý prokurátor ako dôkaz opakovane v konaní pred okresným súdom navrhol, tento ho však opakovane napriek existujúcej judikatúre ESLP a záväznému právnemu názoru odvolacieho súdu odmietol vykonať a vykonal ho až po zrušení jeho v poradí druhého rozsudku.

8. Sťažovatelia pokračujú v argumentácii a dôvodia, že v ich prípade si v rámci vedeného trestného konania všeobecné súdy povinnosť vykonať účinné a efektívne vyšetrovanie sťažovateľmi oznámených skutkových okolností prípadu nesplnili, a preto toto trestné konanie nemožno pokladať za účinný prostriedok nápravy v zmysle čl. 13 dohovoru. Napokon dodávajú, že sú toho názoru, že boli na obvodnom oddelení vystavení zlému zaobchádzaniu v rozpore s čl. 3 dohovoru z dôvodu svojej etnickej príslušnosti, a teda z diskriminačných dôvodov, pričom tento motív zaobchádzania, ktorý je z obsahu obžaloby zjavný, nebol všeobecnými súdmi dostatočne prešetrený. Poukazujú pritom na to, že daný motív dostatočne preukazuje jednak skutočnosť, že mali byť policajtmi, ktorí sa proti nim mali dopustiť zlého zaobchádzania, verbálne osočovaní vulgárnymi nadávkami s poukazom na ich etnický pôvod a tiež označenie súborov obsiahnutých na zmienenom DVD nosiči. Namietajú, že predmetom dokazovania v rámci vedeného trestného konania mali byť aj tvrdené rasistické nadávky, ktoré im mali byť zo strany policajtov adresované, avšak tento aspekt bol v rámci vykonávaného dokazovania úplne opomenutý. Poukazujú na to, že z výsluchov obžalovaných policajtov nie je možné vyvodiť, či popierajú používanie takýchto rasovo motivovaných nadávok proti sťažovateľom, keďže otázky na nich neboli týmto spôsobom proti nim smerované. Uzatvárajú argumentáciu tvrdením, že sa podľa ich názoru stali obeťou rasovo motivovaného násillia, a to jednak z dôvodov už uvedených, ako aj z dôvodu nedostatočného vyšetrovania rasového motívu násillia, ktorému mali byť vystavení. V uvedených okolnostiach vidia porušenie čl. 14 dohovoru v spojení s čl. 3 dohovoru a čl. 12 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 16 ods. 2 ústavy.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, krajského súdu a zúčastnených osôb

9. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 329/2021-28 z 23. júna 2021 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľov v celom rozsahu na ďalšie konanie. V súvislosti s vecným prerokovaním ústavnej sťažnosti 2. júla 2021 vyzval predsedu okresného súdu a predsedníčku krajského súdu na vyjadrenie sa k vecnej stránke ústavnej sťažnosti a tiež k predloženiu súvisiaceho spisového materiálu. V súlade s § 126 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) po prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľov na ďalšie konanie listom z 29. septembra 2022 upovedomil o ústavnej sťažnosti aj zúčastnené osoby ako obžalovaných v základnom konaní vedenom vo veci sťažovateľov pred všeobecnými súdmi a poskytol im možnosť sa k ústavnej sťažnosti vyjadriť.

III.1. Vyjadrenie okresného súdu

10. Na výzvu ústavného súdu reagoval predseda okresného súdu podaním č. 1 SprV/514/2021 z 20. júla 2021, v ktorom uviedol, že sa k ústavnej sťažnosti nevie vyjadriť a nemôže súvisiaci spisový materiál zo základného konania ústavnému súdu predložiť, keďže tento bol predložený prokurátorovi Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici, ktorý oň požiadal na základe pokynu prokurátora Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd zopakoval svoju výzvu adresovanú predsedovi okresnému súdu 18. novembra 2021,

ktorý reagoval podaním č. 1 SprV/895/2021 z 24. novembra 2021, v ktorom zopakoval rovnaké skutočnosti ako vo svojom predchádzajúcom podaní. Požadovaný spisový materiál bol ústavnému súdu predložený 9. decembra 2021 Krajskou prokuratúrou v Banskej Bystrici. Následne spolu s vrátením spisového materiálu okresnému súdu listom z 18. januára 2023 opäť vyzval ústavný súd okresný súd na vyjadrenie sa k ústavnej sťažnosti. Na predmetnú výzvu ústavného súdu reagoval predseda okresného súdu podaním č. 1 SprV/47/2023 z 31. januára 2023, ktoré obsahovalo podrobný chronologický prehľad úkonov posudzovaného trestného konania vedeného pred okresným súdom. V nadväznosti na prezentovaný prehľad predseda okresného súdu upozornil, že sa trestná vec sťažovateľov nachádzala na odvolacom stupni štyrikrát, a to po celkovú dobu dvadsaťtri mesiacov, pričom počas doby ôsmich rokov a ôsmich mesiacov, keď bola prejednávaná v prvom stupni pred okresným súdom, bolo vo veci vykonaných tridsaťdva termínov hlavného pojednávania. Dôvodil, že z uvedených termínov hlavného pojednávania bolo šesť termínov odročených, pričom z dôvodov na strane okresného súdu to bolo trikrát a z dôvodov na strane obžalovaných a ich obhajcov trinásťkrát. Podľa jeho vyjadrenia boli okrem niekoľkých špecifikovaných výnimiek predmetné termíny nariaďované priebežne, vo väčšine prípadov v dvojmesačných intervaloch, ktoré zodpovedali technickým potrebám jeho prípravy spojeným s upovedomením strán konania. Predseda okresného súdu bol tak toho názoru, že aj s prihliadnutím na zložitosť veci sa v posudzovanom konaní postupovalo plynulo a bez prietáhov. K otázke sťažovateľmi namietaného porušenia práv v kontexte ich vecnej argumentácie v závere svojho stanoviska uviedol, že orgány riadenia a správy súdu nie sú oprávnené sa k nej vyjadrovať, takisto, poukazujúc na charakter predmetu konania a všetky okolnosti daného prípadu, poznamenal, že sťažovateľmi požadované finančné zadost'učinenie nepokladá za primerané. Napokon sa v závere stanoviska vyjadril, že netrvá na vykonaní ústneho pojednávania a súhlasí s upustením od neho.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu

11. Na výzvu ústavného súdu reagovala predsedníčka krajského súdu podaním č. 1 SprV 439/2021 z 19. júla 2021, v ktorom citovala podstatné skutkové a právne závery namietaného rozsudku okresného súdu, vo vzťahu ku ktorým uviedla, že pre ne okresný súd poskytol dostatočné a presvedčivé vysvetlenie, rešpektujúc zásadu voľného hodnotenia dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Argumentovala tiež, že konajúci súd nemôže niesť zodpovednosť za to, že orgány činné v trestnom konaní neuskutočnili dôkladné a účinné vyšetrovanie a nezaistili potrebné dôkazy týkajúce sa prípadu v takom rozsahu, aby stačili pre vyslovenie viny obžalovaných. Vyslovila v tomto kontexte názor, že pre ustálenie skutku prostredníctvom opoznania obžalovaných podľa hlasu niektorými svedkami bolo potrebné vykonať aj hlasovú skúšku a hlasovú vzorku podľa § 160 Trestného poriadku, ktorá však vykonaná nebola. Vyjadrila nesúhlas s tvrdením sťažovateľov, že okresný súd nevenoval náležitú pozornosť objasneniu motívu správania policajtov v súvislosti s posudzovaným skutkom, keď podľa jej vyjadrenia bolo vykonané dokazovanie okresným súdom aj v tomto smere, čo je zrejmé z odôvodnenia namietaného rozsudku okresného súdu na č. l. 131. Svoje stanovisko uzavrela vyjadrením, že za dôvodnú považuje námietku sťažovateľov týkajúcu sa porušenia čl. 3 dohovoru z pohľadu, že celé vyšetrovanie nebolo promptné v zmysle požiadaviek uvedeného článku dohovoru.

III.3. Vyjadrenie zúčastnených osôb

12. Na výzvu ústavného súdu reagovali niektoré zo zúčastnených osôb spoločným podaním doručeným ústavnému súdu 17. októbra 2022. V uvedenom podaní, ktorého prevažná väčšina obsahu je venovaná popisu a hodnoteniu vykonaného dokazovania, zúčastnené osoby ústavnému súdu navrhujú, aby ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú. V podaní sa zúčastnené osoby zmieňujú o mediálnom tlaku, ktorý podľa nich vyšetrovanie označenej trestnej veci sprevádzal, a tiež o tom, že ešte pred podaním obžaloby došlo v súvislosti s uvedenou trestnou vecou k ich okamžitému prepusteniu zo služobného pomeru. Sú toho názoru, že je namietaný rozsudok okresného súdu, ktorým bolo konštatované, že zistený skutkový stav neumožňuje okresnému súdu prijať záver o vine obžalovaných, náležité odôvodnený, presvedčivý a zodpovedá všetkým zákonným parametrom. Podľa nich sťažovatelia, ktorí v ústavnej sťažnosti (po právoplatnosti trestného konania) namietajú okrem iného aj neprimeranú dĺžku trestného konania, mali svoje právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov uplatniť už v priebehu vedeného trestného konania, čo podľa tvrdenia zúčastnených osôb neurobili. V tejto súvislosti dôvodí, že dĺžku trestného konania ovplyvnila potreba opätovného vypočutia sťažovateľov ako poškodených, pričom ani toto opätovné vypočutie nevedlo podľa nich k odstráneniu rozporov, ktorými boli ich výpovede poznačené. Takisto argumentujú, že predĺženie konania spôsobila aj potreba vykonania dôkazu – obrazovo-zvukového záznamu na DVD nosiči. Na tomto mieste upozorňujú, že uvedený dôkaz sa vykonal na základe opätovného návrhu prokurátora a sťažovateľov. V súvislosti s označeným dôkazom prednášajú výhrady týkajúce sa kvality obrazovo-zvukového záznamu obsiahnutého na DVD nosiči, pričom odkazujú na svedecké výpovede, v ktorých jednotliví svedkovia poukazovali na jeho veľmi slabú kvalitu. Rovnako spochybňujú zákonnosť označeného dôkazu, kopírujúc dôvody, ktoré v otázke zákonnosti predmetného dôkazu predniesol vo svojich predchádzajúcich zrušených rozsudkoch okresný súd. Podľa zúčastnených osôb v trestnom konaní vykonané dokazovanie vyvracia tvrdenie sťažovateľov formulované v ústavnej sťažnosti, že boli na policajnej stanici vystavení zaobchádzaniu v rozpore s čl. 3 dohovoru z dôvodu svojej etnickej príslušnosti. V závere svojho vyjadrenia konštatujú, že napadnuté rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu, ktoré obsahujú dostatočné odôvodnenie svojich skutkových a právnych záverov, na základe ktorých boli obžalovaní spod obžaloby oslobodení, nemajú arbitrárny charakter, a teda nie je dôvod na vyslovenie porušenia „základného práva sťažovateľov na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny“. Rovnako podľa ich vyjadrenia nebolo v dotknutom trestnom konaní preukázané, že zo strany orgánov verejnej moci došlo k porušeniu jednotlivých práv označených sťažovateľmi v podanej ústavnej sťažnosti.

13. Sťažovatelia možnosť vyjadriť sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu k stanoviskám okresného súdu, krajského súdu a zúčastnených osôb nevyužili a ich právna zástupkyňa doplnila ústavnú sťažnosť iba doručením rozsudku ESLP, sťažnosť č. 63962/19, rozsudok zo 7. februára 2023, týkajúceho sa posudzovanej trestnej veci sťažovateľov, v ktorom ESLP konštatoval porušenie čl. 3 dohovoru v jeho hmotnoprávnom i procesnom aspekte a tiež porušenie čl. 14 v spojení s čl. 3 dohovoru z procesného hľadiska (ďalej len „rozsudok ESLP vo veci sťažovateľov“).

14. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, keďže na základe obsahu podaní dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

K rozsudku ESLP vo veci sťažovateľov a jeho vplyvu na konanie o ústavnej sťažnosti

15. Ako vyplýva z predmetného rozsudku, sťažovatelia podali sťažnosť na Európsky súd pre ľudské práva 6. decembra 2019. V rozsudku (ktorým ESLP pristúpil k preskúmaniu kauzy sťažovateľov po prijatí ich ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie a ešte pred jej meritórnym prejednaním ústavným súdom) boli zo strany ESLP prezentované pochybnosti o účinnosti predmetnej ústavnej sťažnosti, keď podľa jeho názoru uplynutie času devalvovalo dôkazný potenciál v miere, ktorá znemožňuje ďalšie účinné vyšetrowanie veci (body 65 a 66 rozsudku). Ústavný súd ale považuje za potrebné uviesť, že ESLP dospel k tomuto názoru na základe konštatovania o porušení komponentu promptnosti vyšetrowania, bez posúdenia ďalšieho z relevantných komponentov práva na účinné vyšetrowanie, a to efektivity vyšetrowania, teda bez preskúmania reálnej dôkaznej situácie prostredníctvom preskúmania obsahu súdneho spisu. Rozsudok ESLP teda neznamená vyčerpanie predmetu konania pred ústavným súdom.

16. Vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, ústavný súd sa pri posudzovaní veci sťažovateľov zamerail nielen na komponent promptnosti, ale aj na otázku efektivity vyšetrowania v štádiu súdneho konania, keďže sťažovatelia v ústavnej sťažnosti jasne upozorňovali na arbitrárnosť záverov konajúcich súdov o dôkaznej núdzi vyšetrowania a negovali závery konajúcich súdov o rozpornosti ich výpovedí, argumentujúc, že svojimi výpoveďami dostatočne objasnili kľúčové línie prípadu, kde navyše ich výpovede boli podporené aj ďalšími relevantnými dôkazmi.

V.

Všeobecné východiská

17. Ústavný súd si je vedomý tradičnej doktríny, podľa ktorej trestné konanie predstavuje vzťah medzi páchatelom a štátom a ústava negarantuje právo tretej osoby, aby iná osoba bola stíhaná a odsúdená. Na druhej strane ústavný súd akcentuje aj rozhodovaciu prax ESLP, ktorý vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že zmluvné štáty dohovoru majú povinnosť chrániť v dohovore zakotvené základné ľudské práva a slobody osôb, ktoré podliehajú ich jurisdikcii, pričom v nevyhnutných prípadoch majú na tento účel využiť aj prostriedky trestného práva.

18. Ústavný súd si v rámci svojej rozhodovacej činnosti osvojil judikaturu ESLP týkajúcu sa práva na účinné vyšetrowanie v zmysle čl. 2 a 3 dohovoru, z ktorých práve čl. 3 dohovoru je relevantný v prejednávanej veci. V zmysle uvedenej judikatury je právo na účinné vyšetrowanie v súvislosti so zásahom do fyzickej a osobnej integrity jednotlivca odvodzované od práva na život zaručeného čl. 2 dohovoru alebo od práva nebyť mučený a podrobený neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu či trestu zaručeného čl. 3 dohovoru (právo na účinné vyšetrowanie však môže byť odvodzované aj z iných práv zaručených dohovorm, predovšetkým z práva zakotveného v čl. 4 dohovoru, v kontexte posudzovanej veci však nie je namieste zvažovať tieto iné články). Právo

na účinné vyšetrowanie neprináleží poškodenému v trestnom konaní o akomkoľvek trestnom čine, ale len v prípadoch najzávažnejších trestných činov, a to závažných aktov dotýkajúcich sa telesnej a duševnej integrity jedinca a ďalších základných hodnôt a esenciálnych aspektov súkromného života (napr. III. ÚS 194/06, III. ÚS 759/2017, IV. ÚS 9/2021). Posúdenie minimálnej hranice závažnosti, ktorá aktivuje pozitívny záväzok štátu viesť účinné vyšetrowanie závisí od konkrétnych okolností prípadu, od povahy, kontextu a trvania zaobchádzania s poškodeným, fyzických a psychických následkov, resp. v určitých prípadoch od pohlavia, veku, zdravotného stavu poškodeného (napr. Koky a iní proti Slovensku z 12. 6. 2012, č. 13624/03, bod 212). V uvedenom smere je relevantným kritériom aj skutočnosť, či je zásah spôsobený orgánom verejnej moci alebo jednotlivcom. V prípadoch, v ktorých je pôvodcom zásahu orgán verejnej moci, totiž pre vznik garancie práva na účinné vyšetrowanie postačuje zásah nižšej intenzity, resp. zásah s menej závažným následkom, prípadne aj bez následku na fyzickom zdraví, keď do popredia vystúpi iná rozhodná okolnosť (napr. V.C. proti Slovensku z 8. 11. 2011, č. 18968/07, bod 102). Touto relevantnou okolnosťou môže byť napr. skutočnosť, že v prípade zásahu zo strany orgánu verejnej moci bolo s osobou nakladané ako s vecou (napr. Bouyid proti Belgicku z 28. 9. 2015, č. 233380/09, bod 90), išlo o úmyselný dlhotrvajúci útok (napr. V. proti Spojenému kráľovstvu zo 16. 12. 1999, č. 24888/94, bod 71 a Ramirez Sanchez proti Francúzsku zo 4. 7. 2006, č. 59450/00, bod 118), išlo o zásah, keď bola obeť verejnou mocou obmedzená na osobnej slobode (napr. Selmouni proti Francúzsku z 28. 7. 1999, č. 25803/94, bod 99) a pod. Bez ohľadu na to, či ide o zásah zo strany orgánu verejnej moci alebo zo strany súkromnej osoby, je významným faktorom, ktorý aj v prípadoch, kde k žiadnej ujme nedošlo (následku), preváži v prospech práva na účinné vyšetrowanie okolnosť nízkeho veku obete alebo jej iná zvláštna zraniteľnosť (napr. Z. a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 10. 2. 2001, č. 29392/95, bod 73; Sultan Oner a ďalší proti Turecku zo 17. 10. 2006, č. 73792/01; M. a M. proti Chorvátsku z 3. 9. 2015, č. 10161/13), ale aj okolnosť rasovej či inej nenávisťnej motivácie útoku (napr. Škorjanec proti Chorvátsku z 28. 3. 2017, č. 25536/14, bod 53).

19. V zmysle ustálenej judikatúry ESĽP, pokiaľ jednotlivec vznesie obhájitelné tvrdenie, že utrpel „v rukách zástupcov štátu“ zaobchádzanie odporujúce čl. 3 dohovoru, je povinnosťou vnútroštátnych orgánov vykonať „účinné oficiálne vyšetrowanie“ spôsobilé zaistiť relevantné informácie a identifikovať a potrestať zodpovedné osoby (napr. Okkali proti Turecku zo 17. 10. 2006, č. 52067/99, bod 65; Assenov a ďalší proti Bulharsku z 28. 10. 1998, č. 24760/94, bod 102). Obhájitelné tvrdenie, ktoré iniciuje povinnosť účinného vyšetrowania, možno v skratke definovať ako také, ktoré nie je celkom nedôveryhodné. Vnútroštátne orgány sú povinné *ipso facto* sa podozrením z porušenia čl. 3 zaoberať, aj keď sa o podozrení z porušenia nedozvedia formálnym spôsobom (napr. podaným trestným oznámením) (napr. Nicolae Virgiliu Tănase proti Rumunsku z 25. 6. 2019, č. 41720/13, bod 115; Nachova a ďalší proti Bulharsku zo 6. 7. 2005, č. 43577/98, 43579/98, bod 111).

20. Obsah práva na účinné vyšetrowanie je podľa ESĽP definovaný ako povinnosť smerujúca k určitému postupu, kde účinné vyšetrowanie nepredstavuje záruku konkrétneho výsledku, ale stanovuje mantinely pre postup príslušných orgánov vyšetrowania tak, aby bola naplnená podstata účinného vyšetrowania ako jedného zo súboru práv patriacich poškodenému (napr. Mocanu a iní proti Rumunsku zo 17. 9. 2014, č. 10865/09, 45886/07, 32431/08, bod 322 a Bouyid proti Belgicku z 28. 9. 2015, č. 233380/09, bod 120). Povinnosť príslušných orgánov verejnej moci účinne

vyšetrovať predstavuje procesnú povinnosť náležitej starostlivosti, ktorej predpokladom splnenia je dodržanie judikatúrou vymedzených atribútov, medzi ktoré patria:

- *nezávislosť vyšetrovania*, ktorá má veľký význam predovšetkým v prípadoch podozrení zásahu spôsobeného zo strany orgánov verejnej moci (napr. Nachova a ďalší proti Bulharsku zo 6. 7. 2005, č. 43577/98, 43579/98, bod 112), kde táto nezávislosť musí existovať *de iure*, ale aj *de facto*, teda tak, aby medzi tými, ktorí vykonávajú a sú zodpovední za vyšetrovanie, a osobami zúčastnenými na udalosti neexistovalo inštitucionálne a hierarchické prepojenie (napr. Mocanu a iní proti Rumunsku zo 17. 9. 2014, č. 10865/09, 45886/07, 32431/08, bod 320; Ramsahai a ďalší proti Holandsku zo 14. 12. 2010, č. 52391/99, bod 325);

- *dostatočnosť vyšetrovania (efektivita)*, aby bolo vyšetrovanie spôsobilé viesť k identifikácii a potrestaniu zodpovedných osôb (napr. Ogur proti Turecku z 20. 5. 1999, č. 21594/93, bod 88), najmä výberom a spôsobom aplikácie vhodných dôkazných prostriedkov, zistením a zaistením dôkazov (napr. X a Y proti Severnému Macedónsku z 5. 11. 2020, č. 173/17, bod 50 a Y. proti Slovinsku z 28. 5. 2015, č. 41107/10, bod 96), dôkladnou a nestrannou analýzou dôkazov vo vzťahu ku všetkým podstatným skutkovým okolnostiam (napr. Bouyid proti Belgicku z 28. 9. 2015, č. 233380/09, bod 120 a 123 a Hanan proti Nemecku zo 16. 2. 2021, č. 4871/16, body 202 a 203), dostatočnou šírkou vyšetrovania, preverení všetkých vyšetrovacích verzií, teda náležitým objasnením skutkového stavu vrátane uskutočnenia logickej analýzy všetkých zhromaždených dôkazov s ich logickou previazanosťou, bez vnútorných rozporov a pod., pričom efektivita vyšetrovania má zabezpečiť aj vyšetrenie motívov skutku, predovšetkým v prípadoch signalizujúcich motívy založené na diskriminácii (najmä rasistické útoky) (napr. Lakatoš a Lakatošová proti Slovensku z 11. 12. 2018, č. 655/16, bod 75);

- *promptnosť a primeraná rýchlosť vyšetrovania*, kde EŠLP zdôraznil, že napriek tomu, že sa môžu vyskytnúť prekážky a ťažkosti, ktoré sťažujú vyšetrovanie v konkrétnej situácii, rýchla odpoveď vyšetrojúcich orgánov verejnej moci je všeobecne považovaná za nevyhnutnú pre udržanie dôvery verejnosti v ich oddanosť právnemu štátu a prevenciu akéhokoľvek zdaní kolúzie alebo tolerancie nezákonných konaní (napr. Hugh Jordan proti Spojenému kráľovstvu zo 4. 5. 2001, č. 24746/94, bod 108 a 136 až 140); je neprípustné, aby orgány verejnej moci bezdôvodne opomínali vykonávanie úkonov vo veci (X a Y proti Severnému Macedónsku z 5. 11. 2020, č. 173/17, bod 53 a 54);

- *prvky verejnej kontroly vyšetrovania a jeho výsledkov*, kde sa vyžaduje predovšetkým informovanie a zapojenie poškodených alebo príbuzných poškodeného a kde kontrola zo strany tretích subjektov napomáha zachovaniu dôvery verejnosti v dodržiavanie zásad právneho štátu, resp. k eliminácii realizácie nezákonných postupov (napr. vytváranie „tajných dohôd“ medzi predstaviteľmi orgánov verejnej moci) (napr. Lakatošová a Lakatoš z 11. 12. 2018, č. 655/16, bod 74).

21. Ústavný súd poukazuje na to, že v predchádzajúcom bode prezentované procedurálne požiadavky vyplývajúce z práva na účinné vyšetrovanie sa vzťahujú nielen na počiatočné fázy trestného konania, ale aj na fázu súdneho konania, pokiaľ vyšetrovanie viedlo k podaniu obžaloby na súde (napr. W. proti Slovinsku z 23. 1. 2014, č. 24125/06, bod 65; sp. zn. IV. ÚS 9/2021, bod 23). Pozitívny záväzok štátu viesť účinné vyšetrovanie vyplývajúci z čl. 3 dohovoru aj v súdnej fáze konania zaväzuje konajúci súd dodržať kritériá promptnosti a tiež efektivity vyšetrovania

(prejednávania trestnej veci pred súdom). Konanie ako celok vrátane konania pred súdom musí spĺňať požiadavku zákazu zakotveného v čl. 3 dohovoru, to znamená, že vnútroštátne súdne orgány nesmú v žiadnom prípade dopustiť, aby spáchané fyzické alebo psychické utrpenie zostalo nepotreštané. Je to totiž zásadné pre udržanie dôvery verejnosti a jej podpory vlády práva a pre zabránenie akéhokoľvek zdania tolerancie protiprávných činov (napr. Okkali proti Turecku zo 17. 10. 2006, č. 52067/99, bod 65).

22. V rámci meritórneho výkladu čl. 3 dohovoru EŠLP formuloval základné pravidlo, podľa ktorého zlé zaobchádzanie musí dosiahnuť minimálnu úroveň závažnosti, pokiaľ má spadať do pôsobnosti čl. 3 dohovoru, pričom posúdenie tohto minima je z podstaty veci relatívne, závisí od všetkých okolností prípadu, ako sú doba trvania zaobchádzania, jeho fyzické a psychické účinky a v niektorých prípadoch pohlavie, vek a zdravotný stav obete (Írsko proti Spojenému kráľovstvu z 18. 1. 1978, č. 5310/7, bod 162). Ďalšie faktory, ktoré môžu mať vplyv na to, či dané konanie bude dostatočne závažné, aby spadalo do pôsobnosti čl. 3 dohovoru, sú účel zaobchádzania spolu s úmyslom a motiváciou a tiež kontext ako napr. atmosféra zvýšeného napätia a emócií (Gäfgen proti Nemecku z 1. 6. 2010, č. 22978/05, bod 88).

23. Článok 3 dohovoru v porovnaní s väčšinou normatívnych ustanovení dohovoru a jeho protokolov nepodlieha žiadnym obmedzeniam a nepripúšťa žiadnu výnimku podľa čl. 15 ods. 2 dohovoru, a to dokonca ani v prípade verejného ohrozenia štátnej existencie (Írsko proti Spojenému kráľovstvu z 18. 1. 1978, č. 5310/71). Európsky súd pre ľudské práva k absolútnosti tohto práva uviedol, že zlé zaobchádzanie je zakázané bez ohľadu na predchádzajúce správanie obete (Írsko proti Spojenému kráľovstvu z 18. 1. 1978, č. 5310/7, bod 163). Na zákaz teda nemajú vplyv ani závažné okolnosti veci, napr. že ide o teroristu alebo o podozrivého zo spáchania závažného trestného činu, od ktorého je potrebné získať informácie pre záchranu iných osôb (napr. Gäfgen proti Nemecku z 1. 6. 2010, č. 22978/05, bod 107).

24. Keďže dohovor neobsahuje definíciu druhov zlého zaobchádzania, je potrebné vychádzať z judikatúry EŠLP, v ktorej je mučenie od ostatných druhov zlého zaobchádzania odlišené predovšetkým vyššou intenzitou spôsobeného utrpenia a za mučenie je považované zaobchádzanie, ktoré spôsobuje „veľmi závažné a kruté utrpenie“ (Írsko proti Spojenému kráľovstvu z 18. 1. 1978, č. 5310/7, bod 167), pričom posudzovanie tejto „závažnosti“ závisí od rovnakých faktorov ako skúmanie toho, či zaobchádzanie vôbec prekračuje prah intenzity potrebný pre aplikáciu čl. 3 dohovoru (Selmouni proti Francúzsku z 28. 7. 1999, č. 25803/94, bod 100). Vo veci Selmouni proti Francúzsku EŠLP upozornil, že vzhľadom na to, že dohovor predstavuje „živý nástroj, ktorý musí byť vykladaný vo svetle dnešných podmienok“, tak určité činy, ktoré v minulosti neboli klasifikované ako mučenie, ale ako neľudské a ponižujúce zaobchádzanie, môžu byť v budúcnosti za mučenie považované. Zaobchádzanie, ktoré spôsobuje buď priamo ublíženie na zdraví, alebo intenzívne fyzické a psychické utrpenie, je neľudským zaobchádzaním (Írsko proti Spojenému kráľovstvu z 18. 1. 1978, č. 5310/71, bod 167; Gäfgen proti Nemecku z 1. 6. 2010, č. 22978/05, bod 93). Zaobchádzanie, ktoré vyvoláva u obete pocity strachu, úzkosti a menejcennosti, ktoré je schopné ju ponižovať a pokoriť či prípadne prekonať jej fyzický či duševný odpor, je ponižujúcim zaobchádzaním (Írsko proti Spojenému kráľovstvu z 18. 1. 1978, č. 5310/71, bod 167).

25. Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej rozhodovacej činnosti v súvislosti s hmotnoprávnym aspektom čl. 14 dohovoru konštantne judikuje, že diskriminácia je odlišné

zaobchádzanie s osobami v relatívne podobných situáciách bez objektívneho a rozumného odôvodnenia (Willis proti Spojenému kráľovstvu, č. 36042/97 z 11. 6. 2002) a diskriminácia z dôvodu etnického pôvodu je formou rasovej diskriminácie. Rasová diskriminácia predstavuje osobitne nenávisťný druh diskriminácie a s ohľadom na jej závažné dôsledky vyžaduje od orgánov štátu osobitnú opatrnosť a dôraznú reakciu. Z tohto dôvodu musia orgány štátu použiť všetky dostupné prostriedky na boj proti rasizmu a týmto spôsobom upevniť demokratickú víziu spoločnosti, v ktorej nie je rôznosť vnímaná ako hrozba, ale ako zdroj obohatenia (Nachova a ďalší proti Bulharsku, č. 43577/98 a 43579/98 zo 6. 7. 2005 a Timishev proti Rusku, č. 55762/00 a 55974/00 z 13. 12. 2005). V kontexte procesnoprávneho aspektu čl. 14 dohovoru EŠLP opakovane zdôraznil, že pri vyšetrovaní násilných incidentov na osobách v rukách zamestnancov štátu majú štátne orgány povinnosť uskutočniť všetky primerané kroky na odhalenie akéhokoľvek rasového motívu a zistiť, či etnická neznášanlivosť alebo predsudky mohli alebo nemohli zohrať úlohu pri incidente. Posudzovať rasovo motivované násilie a brutalitu rovnakým spôsobom ako prípady bez rasového podtextu by bolo zatváraním očí pred špecifickou povahou konaní, ktoré sú osobitne deštruktívne vo vzťahu k ľudským právam (Thlimmenos proti Grécku, č. 34369/97 zo 6. 4. 2000).

VI.

Obsah rozhodnutí a podstatných častí spisového materiálu

26. Ústavný súd sa pre účely posúdenia ústavnej sťažnosti sťažovateľov podrobne oboznámil s obsahom odôvodnení oboch rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu v súlade so svojím ustáleným právnym názorom, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a druhostupňového súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože tieto konania z hľadiska ich predmetu tvoria jeden celok. Rovnako sa podrobne oboznámil aj s celým obsahom spisového materiálu týkajúceho sa trestnej veci tak v časti prípravného konania, ako aj v časti súdnej etapy trestného konania.

27. Ústavný súd, pokiaľ ide o priebeh súdnej fázy konania z chronologického hľadiska, zistil z obsahu súdneho spisu tieto relevantné momenty, ktoré potom zohľadnil pri posúdení otázky naplnenia kritéria promptnosti:

27.1. Obžaloba v posudzovanej veci bola okresnému súdu podaná 13. mája 2010.

27.2. Okresný súd uskutočnil 25. augusta 2010 verejné zasadnutie o predbežnom prejednaní obžaloby, ktoré bolo odročené z dôvodu ospravedlnenej neprítomnosti obhajcu obžalovaných, kde obhajca zároveň požiadal o odročenie verejného zasadnutia. Verejné zasadnutie sa následne uskutočnilo 8. októbra 2010 a okresný súd v rámci neho konštatoval zákonnosť podanej obžaloby a dôkazného materiálu a určil termín hlavného pojednávania na 5. november 2010.

27.3. Dňa 5. novembra 2010 sa uskutočnil prvý termín hlavného pojednávania, na ktorom boli prečítané zápisnice o výsluchu obvinených z prípravného konania.

27.4. V nasledujúce štyri termíny hlavného pojednávania (12. január 2011, 16. február 2011, 13. apríl 2011 a 8. jún 2011) bolo pojednávanie odročené z dôvodu neprítomnosti vždy iného

obžalovaného pre ich práceneschopnosť, kde obžalovaní súhlas s konaním hlavného pojednávania v neprítomnosti neudelili.

27.5. K výsluchu poškodených (sťažovateľov) sa pristúpilo na 6. termíne hlavného pojednávania 7. a 8. septembra 2011.

27.6. Nasledujúci termín hlavného pojednávania určený na 9. november 2011 sa neuskutočnil a došlo opäť k narušeniu plynulosti konania z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti jedného z obžalovaných, ktorý nesúhlasil s konaním pojednávania v jeho neprítomnosti. Označená prekážka odpadla až 8. júna 2012, keď tento obžalovaný oznámil, že je spôsobilý zúčastňovať sa hlavného pojednávania, avšak 13. augusta 2012 oznámila členka senátu svoju dlhodobú pracovnú neschopnosť, čo sa stalo dôvodom na zmenu člena konajúceho senátu, kde obžalovaní nesúhlasili s pokračovaním v hlavnom pojednávaní v novom zložení, a teda ho žiadali vykonať od začiatku. Aj na 7. termíne hlavného pojednávania 8. a 9. novembra 2012 došlo k jeho odročeniu pre neprítomnosť jedného z obžalovaných odôvodnenú zdravotnými okolnosťami, kde obžalovaný nesúhlasil s konaním pojednávania v jeho neprítomnosti. Nasledujúci termín pojednávania určený na 29. január a 30. január 2013 bol zrušený na základe oznámenia obžalovaného o jeho práceneschopnosti, kde na konanie v neprítomnosti obžalovaný súhlas neposkytol. Aj pojednávanie vykonané v 8. termíne 27. júna 2013 bolo odročené, a to pre neprítomnosť spoluobžalovanej, ktorá sa ospravedlnila osobnými dôvodmi, avšak nedala súhlas s konaním v jej neprítomnosti, a tiež pre neprítomnosť niektorých advokátov.

27.7. V ďalšej etape konania sa plynulosť postupu v konaní obnovila v 9. až 19. termíne hlavného pojednávania, teda od septembra 2013 do februára 2015 boli realizované výsluchy poškodených, ostatných svedkov a vykonané ďalšie dôkazy, pričom 27. februára 2015 bol vyhlásený prvý rozsudok okresného súdu, ktorým boli obžalovaní spod obžaloby oslobodení.

27.8. Rozsudok okresného súdu napadol prokurátor priamo na hlavnom pojednávaní a jeho písomné odôvodnenie doručil 3. júna 2015. O odvolaní rozhodol krajský súd tak, že napadnutý rozsudok uznesením z 18. apríla 2016 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové konanie. Krajský súd zrušenie prvostupňového rozsudku okresného súdu zdôvodnil porušením zásady bezprostrednosti, keď okresný súd pri svojom rozhodovaní prihliadol na dôkazy, ktoré neboli v súdnom konaní vykonané. Na uvedenom mieste poukázal na nesprávny postup okresného súdu, ktorý predčasne odmietol vykonať ako dôkaz obrazovo-zvukový záznam na DVD nosiči dôvodiac, že nejde o originál pôvodne vyhotoveného záznamu, ale o nehodnovernú kópiu, teda hodnotil dôkaz bez toho, aby ho vykonal, pričom formuloval právny názor, že predmetný záznam je spôsobilým dôkazom a otázka potenciálnej manipulácie obsahu tohto záznamu má byť zodpovedaná odborníkom – príslušným znalcom. Ďalej tiež okresnému súdu vytkol, že hodnotil časti výpovedí poškodených sťažovateľov z prípravného konania bez toho, aby boli tieto výpovede v príslušných častiach na hlavnom pojednávaní ako dôkaz vykonané, a že vo svojom rozhodnutí neposkytol primeranú odpoveď na otázku, ako sa vysporiadal s výpoveďami poškodených sťažovateľov, v ktorých nie sú rozpory medzi nimi navzájom a ani v ich vlastných výpovediach. Napokon zaviazal okresný súd vykonať okresným súdom odmietnuté časti znaleckých posudkov, v ktorých sa znalec vyjadril k črtám osobnosti obžalovaných, ktoré môžu mať vplyv na ich vierohodnosť (posúdenie všeobecnej vierohodnosti osobnosti obžalovaného).

27.9. Po vrátení spisového materiálu okresnému súdu 5. mája 2016 bol okresným súdom nariadený ďalší, 20. termín hlavného pojednávania určený na 30. november 2016, avšak z dôvodu bezpečnostnej hrozby v priestoroch súdu bolo pojednávanie odročené. Pojednávanie pokračovalo v 21. a 22. termíne, keď boli vypočutí štyria z poškodených sťažovateľov a vykonané listinné dôkazy, a napokon na 23. termínom pojednávania 17. mája 2017, keď okresný súd na hlavnom pojednávaní po tom, čo odmietol vykonať prokurátorom navrhovaný dôkaz – prehratie obrazovo-zvukového záznamu na DVD nosiči a tiež znalecký posudok k overeniu autenticity tohto záznamu, vyhlásil v poradí druhý oslobodzujúci rozsudok. Rozsudok napadol prokurátor odvolaním 28. septembra 2017.

27.10. Po tom, čo bolo odvolanie spolu so spisovým materiálom 14. decembra 2017 predložené krajskému súdu, vykonal krajský súd v apríli a v máji 2018 štyri verejné zasadnutia a na poslednom z nich 4. mája 2018 vydal uznesenie, ktorým napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vrátil vec okresnému súdu na nové konanie. V zrušujúcom uznesení krajský súd zopakoval svoj už raz vyslovený právny názor, že je dotknutý obrazovo-zvukový záznam na DVD nosiči spôsobilým dôkazom, pričom autenticitu jeho obsahu je potrebné posúdiť znaleckým skúmaním, výslovne tak formuloval záväzný pokyn uvedený dôkaz vykonať a ešte pred jeho vykonaním prostredníctvom pribratého znalca posúdiť autenticitu jeho obsahu.

27.11. Po vrátení spisového materiálu okresnému súdu 25. júna 2018 rozhodol okresný súd uznesením zo 4. januára 2019 o pribratí znalca pre účely posúdenia autenticity dotknutého obrazovo-zvukového záznamu a po predložení vypracovaného znaleckého posudku 4. decembra 2019 vykonal 23. termín hlavného pojednávania, na ktorom bol vypočutý pribratý znalec, vykonaný ako dôkaz obrazovo-zvukový záznam a vyhlásený namietaný rozsudok ako tretí oslobodzujúci rozsudok.

27.12. Prokurátor podal proti tomuto rozsudku odvolanie 2. apríla 2020, pričom spisový materiál spolu s odvolaním bol predložený nadriadenému súdu 1. júna 2020. Termín verejného zasadnutia určený na 21. október 2020 bol zrušený z dôvodu práceneschopnosti člena senátu, následne na verejnom zasadnutí konanom 11. decembra 2020 vydal krajský súd uznesenie, ktorým bolo odvolanie prokurátora zamietnuté.

28. Krajský súd v namietanom uznesení v úvode odôvodnenia konštatoval, že prvostupňový súd postupoval správne v súlade so zákonom v rovine procesnej a dôkazno-hodnotiacej a svoje rozhodnutie dostatočne a presvedčivo odôvodnil v súlade s kritériami vyplývajúcimi z § 168 ods. 1 Trestného poriadku. Krajský súd podľa vlastného vyjadrenia úvahy okresného súdu upresnil a zodpovedal odvolacie námietky prokurátora. V prvom rade poukázal na to, že vo svojich predchádzajúcich dvoch zrušujúcich uzneseniach vyslovil záväzný právny názor týkajúci sa obrazovo-zvukového záznamu na DVD nosiči, kde uviedol, že podstatný je obsah záznamu a okolnosti, za ktorých bol záznam vyhotovený a že je potrebné zohľadniť fakt, či nedošlo k porušeniu zákona, úprave záznamu, zisťovaniu informácie od svedka alebo obvineného, ktorý má právo v trestnom konaní nevypovedať, pričom toto právo týkajúce sa týchto informácií využil a nevypovedal, pretože v týchto prípadoch predstavuje záznam neprípustný dôkaz v trestnom konaní. V tomto záväznom stanovisku mal tiež uviesť, že za významnú okolnosť treba považovať aj skutočnosť, či informácie získané takýmto záznamom predstavujú jediný usvedčujúci dôkaz, teda či tento záznam stojí v konkrétnej veci v rámci hodnotenia viny páchatel'a osamotený alebo či

z neho vyplývajúce informácie len dokresľujú situáciu ako podporný dôkaz a súd má k dispozícii aj iné dôkazy, ktoré významným spôsobom nasvedčujú dôvodnosti obvinenia a s ktorými je tento záznam v obsahovej zhode, pričom v tomto druhom prípade môže takýto záznam predstavovať dôkaz použiteľný v trestnom konaní, čo je prípad posudzovanej trestnej veci.

29. V odôvodnení namietaného uznesenia krajský súd takisto zaujal stanovisko aj k znaleckému dokazovaniu vykonanému znalcom z odvetvia psychológie zameranému na osoby obžalovaných a poškodených sťažovateľov, kde dôvodil, že je znalec v uvedenom smere povolaný vyjadrovať sa iba k črtám osobnosti obvineného, prípadne svedka, ktoré môžu mať vplyv na jeho vierohodnosť, nie však k otázke, či je výpoveď obvineného alebo svedka vierohodná alebo nie, pretože takéto hodnotenie dôkazov prislúcha len súdu.

30. K otázke rekognície týkajúcej sa dvoch obžalovaných ([REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]) krajský súd argumentoval, že k rekognícii medzi obvineným a svedkom je možné pristúpiť až po riadnom predchádzajúcom výsluchu osôb, ktoré majú byť spoznané, lebo až po týchto úkonoch môže orgán činný v trestnom konaní zistiť, či výpoveď svedka nesúhlasí s výpoveďou obvineného podľa § 125 ods. 1 Trestného poriadku. Podľa jeho názoru z § 33 a § 206 Trestného poriadku vyplýva, že obvineného pred oznámením uznesenia o vznesení obvinenia nemožno vypočuť, a teda ani spoznávať, preto ak došlo k spoznávaniu obvineného svedkom skôr, ako mu bolo oznámené uznesenie o vznesení obvinenia, takýto postup bol v rozpore s ustanovením Trestného poriadku.

31. V ďalšom bode namietaného uznesenia krajský súd prezentoval vlastným opisom obsah obrazovo-zvukového záznamu obsiahnutého na DVD nosiči a v nadväznosti na to konštatoval, že tento záznam nezachytáva udalosti tak, ako sú popísané v skutkovej vete obžalobného návrhu ani ako ich popisujú poškodení. V konkrétnosti uviedol, že na zázname „Nie je zachytené, že by boli obžalovaní [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] zhodili vo vstupnej chodbe na zem pred dvoch štekajúcich psov bez ochranných náhubkov, ktorých držali na vôdzke obžalovaní [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] poškodených, že by boli psy pohrýzli poškodených [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Na zázname nie sú zachytené žiadne povely policajtov pre psov. Keď je zrejme z obrazovo – zvukového záznamu, že psy štekali na zadržané maloleté osoby, podporené je to aj výpoveďou obžalovaného [REDAKOVANÉ] Nie je zaznamenané, že by títo obžalovaní, a aj obžalovaní [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] po púšťaní psov maloletých poškodených nútili, aby sa silno udierali po tvári, a potom sa pobožkali. Na zázname je takáto situácia zachytená, avšak nie je možné stotožniť osobu, ktorá takýto pokyn poškodeným dávala. Nie sú zachytené žiadne vulgárne nadávky voči maloletým. Na obrazovo – zvukovom zázname je zachytená uzavretá časť suterénu schodiska, v ktorej sa maloletí vyzliekali, ale nebola stotožnená osoba, ktorá ich pri tom usmerňovala, aby si vytriasli veci a odpočítavala pri tom čas.“.

32. Krajský súd v namietanom uznesení dôvodil, že obžaloba bola postavená predovšetkým na výpovediach svedkov poškodených, jednak tých, ktorých sa malo dotknúť konanie obžalovaných a ktorých výpovede mali byť určujúcim kľúčovým dôkazom, a jednak na výpovediach ich zákonných zástupcov. Podľa jeho vyjadrenia sa u jednotlivých poškodených vyskytli v ich výpovediach závažné rozpory, a to medzi ich výpoveďami z prípravného konania a hlavného pojednávania, ako aj v ich vzájomných výpovediach, pričom rozdielne popisovali skutočnosti, ktoré boli následne premietnuté do obžaloby a okresnému súdu sa postupom podľa § 264 ods. 1

Trestného poriadku nepodarilo tieto rozpory odstrániť. V nadväznosti na uvedené konkretizoval a popísal výpovede jednotlivých poškodených z prípravného konania a hlavného pojednávania.

33. Svedok poškodený [REDAKOVANÉ] podľa krajského súdu v prípravnom konaní vypovedal, že policajti priniesli jedného tmavohnedého psa bez náhubku, pričom jeden z policajtov prikázal [REDAKOVANÉ], aby si ľahol na zem a tohto psa na neho pustil, kde ho pes pohrýzol do nohy a ruky. Policajti mali pustiť až dva psy, tmavohnedého aj čierneho, na [REDAKOVANÉ], pričom čierneho psa mal vysoký policajt tmavý, hnedého mal mať nižší policajt s účesom „na pankáča“. Tento nižší policajt mal chytiť [REDAKOVANÉ] a prevesiť ho cez zábradlie. Policajt, ktorý mal zlatú retiazku a prsteň, mal priložiť pištoľ k hlave [REDAKOVANÉ]. Pri ďalšej výpovedi podľa vyjadrenia krajského súdu tento svedok poškodený uviedol, že to bol iný policajt, ktorý priložil pištoľ k hlave [REDAKOVANÉ], príkaz [REDAKOVANÉ], aby ho udel lopatou po hlave, mu dal nižší policajt s účesom „na pankáča“, a tento policajt mal ukázať nahrávku v mobile policajtky, ktorá prišla večer približne o ôsmej hodine. Podľa krajského súdu tento svedok poškodený pri vykonanej rekognícii spoznal obžalovaných [REDAKOVANÉ] avšak označil aj figurantov (preveriť). Na hlavnom pojednávaní tento svedok poškodený podľa krajského súdu vypovedal, že psy mali na začiatku košíky, potom im ich policajti dali dole a púšťali na nich psy tak, že im uvoľňovali vôdzky, jeho mal pes uhryznúť do nohy a ruky, pes uhryzol aj [REDAKOVANÉ] a možno aj [REDAKOVANÉ] a že ďalej na hlavnom pojednávaní svedok poškodený vypovedal, že to, aby sa fackovali, im mal prikázať policajt, ktorý ich provokoval, aby aj jemu ukradli retiazku, a po tomto fackovaní im mal policajt s účesom „na pankáča“ povedať, aby išli do „diery“ (priestor pod schodiskom) a aby si vytriasli oblečenie, [REDAKOVANÉ] mali dať príkaz, aby ho udel lopatou po hlave, viacerí policajti, a tiež, že sa nevie vyjadriť, kedy prišla policajtky, a nevie, či videla správanie policajtov k svedkom poškodeným.

34. Svedok poškodený [REDAKOVANÉ] podľa krajského súdu v prípravnom konaní uviedol, že hnedého psa mal policajt so žltými vlasmi cez stred hlavy, ktorý im povedal, aby sa bili, pobozkali, v „diere“ vyzliekli donaha, a tento policajt ho dal na zábradlie. Ďalej mal uviesť, že čierneho psa mal štíhly policajt s čiapkou na hlave, jeden z policajtov vysoký s čiernymi vlasmi kopol [REDAKOVANÉ], ktorý nechcel jedlo, iný policajt s čiernymi vlasmi priložil pištoľ k hlave [REDAKOVANÉ], pričom potom ho fackoval a prikázal mu udrieť lopatou po hlave [REDAKOVANÉ], prikázal mu tiež, aby mu olízal topánku, čo mala vidieť aj policajtky. Podľa krajského súdu tento svedok poškodený spoznal obžalovaného [REDAKOVANÉ], ktorý dal facku [REDAKOVANÉ], ďalej spoznal obžalovaného [REDAKOVANÉ], ktorý mal dať poškodených nabok od psov, tiež obžalovaného [REDAKOVANÉ], ktorý sa pozeral, keď sa mali poškodení fackovať, a tiež spoznal [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Podľa krajského súdu poškodený na hlavnom pojednávaní vypovedal, že sa fackovali a vyzliekli donaha, spoznal len [REDAKOVANÉ], ktorý im mal povedať, aby sa fackovali, ponúkol im striebro a prsteň a keď [REDAKOVANÉ] odmietol jedlo, kopol ho. Ďalej mal vypovedať, že policajt s retiazkou mal poobedňajšiu zmenu a nebol tam, keď sa fackovali, avšak keď prišiel, zbil ich, a tiež vypovedal, že pes uhryzol [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Mali tam byť dva psy, a to čierny a hnedý, bez náhubkov, ktorých policajti proti poškodeným huckali, niektorí chlapci ležali a niektorí stáli, policajti im nadávali, pľuli na nich, natáčali si to mobilným telefónom, pričom tam bola aj jedna policajtky, ktorá videla, že boli v „diere“.

35. Svedok poškodený [REDAKOVANÉ] podľa krajského súdu v prípravnom konaní a aj na hlavnom pojednávaní uviedol, že ich policajti najprv zhodili na zem a púšťali na nich psy

bez náhubku, pričom jeho uhryzol veľký čierny pes do ľavej nohy, na zem ich postupne pred psa hádzal len jeden policajt a druhý policajt držal psa hnedej farby, tohto psa pustil a povedal „trhaj“. Svedok poškodený mal podľa krajského súdu uviesť, že na neho skočil hnedý pes a uhryzol ho do pravej nohy do lýtku, pričom krvácal. Poznamenal, že svedok poškodený v prípravnom konaní uvádzal, že nekrvácal. Podľa krajského súdu svedok poškodený ďalej uviedol, že jeden z policajtov zavesil na zábradlie [REDAKOVANÉ] a mlátil ho po rukách, svedok poškodený mal ukázať na obžalovaného [REDAKOVANÉ], že tento mu mal kúpiť kávu. Svedok tiež uviedol, že im policajti prikázali, aby sa navzájom fackovali a že policajtká nebola prítomná pri púšťaní psov na poškodených a pri fackovaní. Napokon krajský súd poznamenal, že svedok poškodený pri vykonanej rekognícii v prípravnom konaní spoznal [REDAKOVANÉ].

36. Svedok poškodený [REDAKOVANÉ] mal podľa krajského súdu v prípravnom konaní uviesť, že menší, tučnejší policajt huckal psa na [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], druhý policajt pustil psa na [REDAKOVANÉ] na príkaz policajtov sa mali fackovať, žiadnu policajtku nevidel, jeden z policajtov („nabíť“) zavesil [REDAKOVANÉ] na zábradlie, jeden policajt povedal [REDAKOVANÉ], aby lopatou uderel [REDAKOVANÉ], menší policajt so žltými vlasmi provokoval poškodených, aby aj jeho okradli o prsteň a retiazku, a tento policajt jeho oplul. Podľa neho svedok poškodený ďalej vypovedal, že všetci policajti im nadávali, jeden z policajtov namieril pištoľ na [REDAKOVANÉ] a povedal mu, aby mu olízal topánku, že svedok poškodený spoznal obžalovaného [REDAKOVANÉ], ktorý im kázal fackovať sa a že tiež kázal policajtovi, ktorý mal psa, aby ho na nich huckal, [REDAKOVANÉ] zavesil na zábradlie. Zastáva názor, že tento svedok poškodený spoznal obžalovaného [REDAKOVANÉ], ktorý ho zobral z bydliska na policajnú stanicu s tým, že tento policajt im nič zlé nerobil, na hlavnom pojednávaní označil tento svedok [REDAKOVANÉ], že mal mať dva psy a huckal ich na nich, pričom jeden pes uhryzol [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], jeho osobne pes neuhryzol, a tiež uviedol, že na príkaz policajtov sa mali fackovať. Jedna policajtká so žltými vlasmi videla, keď ich psy pohrýzli, keď sa navzájom fackovali a bozkávali, smiala sa a natáčala si to mobilným telefónom.

37. Svedok poškodený [REDAKOVANÉ] podľa vyjadrenia krajského súdu vypovedal v prípravnom konaní o tom, že ho pohrýzol pes a krvácal, jeden pes pohrýzol aj [REDAKOVANÉ], spoznal obžalovaného [REDAKOVANÉ], ktorý mal čierneho psa, ktorý pohrýzol jeho, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], spoznal obžalovaného [REDAKOVANÉ], ktorý mal poškodených vidieť, keď boli vyzlečení, ale nenatáčal si to, spoznal [REDAKOVANÉ], ktorý im kázal fackovať sa, ísť do „diery“, vyzliecť sa a ktorý mal zavesiť [REDAKOVANÉ] na zábradlie. Zastáva názor, že svedok poškodený na hlavnom pojednávaní označil obžalovaného [REDAKOVANÉ] ako policajta, ktorý mal dva psy, hnedého a čierneho, vypovedal, že jeho pes uhryzol, pričom nekrvácal, [REDAKOVANÉ] pohrýzli dva psy, [REDAKOVANÉ] musel udrieť po hlave lopatou [REDAKOVANÉ], navzájom sa fackovali, policajt, ktorý mal hnedého psa, mal mať blond vlasy prehodené cez hlavu a čierneho psa mal mať policajt chudý a vysoký, natáčať mobilným telefónom si ich mali štyria policajti, tiež policajtká v uniforme s kučeravými vlasmi, policajt s blond vlasmi prehodenými cez hlavu im mal dať príkaz, aby si dali dole oblečenie, [REDAKOVANÉ] prevesil cez zábradlie a udieral ho po rukách, policajt, ktorý mal retiazku a prsteň a ktorý ich provokoval, aby okradli aj jeho, stúpil na nohu [REDAKOVANÉ], keď tento šperky nechcel, a [REDAKOVANÉ] dal príkaz, aby uderel [REDAKOVANÉ] po hlave, ďalší policajt s blond vlasmi a tučný priložil pištoľ k hlave [REDAKOVANÉ] a policajtká s blond vlasmi si ich fotila mobilným telefónom.

38. Svedok poškodený [REDAKOVANÉ] podľa krajského súdu mal v prípravnom konaní vypovedať, že policajti na nich púšťali psy, čierneho a hnedého, ktoré niektorých poškodených pohrýzli, policajt, ktorého označil ako „pankáč“, mu kázal, aby uderil lopatou [REDAKOVANÉ] po hlave, museli sa na príkaz policajtov fackovať a bozkávať, jeden z policajtov chcel dať [REDAKOVANÉ] jedlo a jedna policajтка im kúpila kávu a že [REDAKOVANÉ] chcel hodiť do „diery“ ten policajt, ktorý mal hnedého psa. Podľa krajského súdu svedok poškodený spoznal obžalovaného [REDAKOVANÉ], ktorý kúpil kávu, a [REDAKOVANÉ], ktorý mu priložil pištoľ k hlave, a uviedol, že obžalovaný [REDAKOVANÉ] ho mal biť obuškom, nútil ich, aby sa bili, držal psa a pes pohrýzol [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Podľa krajského súdu svedok poškodený obžalovaného [REDAKOVANÉ] spoznal ako osobu, ktorá zavesila [REDAKOVANÉ] na zábradlie, že označil aj figuranta, ktorý mal byť medzi policajtmi pri zásahu na obvodnom oddelení. Podľa krajského súdu na hlavnom pojednávaní poškodený vypovedal, že ich policajti bili, hádzali do „diery“, kázali mu udrieť [REDAKOVANÉ] po hlave lopatou, priložili mu pištoľ k hlave, svedok poškodený označil obžalovaného [REDAKOVANÉ], ktorý ho mal biť, obžalovaného [REDAKOVANÉ], ktorý mu mal priložiť pištoľ k hlave a dal mu olízať topánku.

39. Krajský súd v namietanom uznesení poukázal na konštatovanie okresného súdu, že nikto zo svedkov ani rodičia poškodených si nevšimli poškodenie zdravia a ani po tom, ako sa o tom mali dozvedieť, nevyhľadali lekársku pomoc. Nebolo tak preukázané, že by obžalovaní iným spôsobom udierali alebo kopali poškodených do rôznych častí tela, nepreukazuje to žiadna lekárska správa ani výpoveď špecifikovaných svedkov, ktorí sa v inkriminovanom čase v budove obvodného oddelenia nachádzali.

40. Krajský súd v ďalšom bode uviedol, že okresným súdom bol ako dôkaz vykonaný obrazovo-zvukový záznam zachytený na DVD nosiči, ktorý slúžil Krajskému riaditeľstvu Policajného zboru v Košiciach pre personálne konanie voči obžalovaným. Vo vzťahu k osobám policajtov zachyteným na zázname vo všeobecnosti uviedol, že je záznam nízkej kvality a ani jeden z obžalovaných nespoznal seba ani žiadneho iného policajta. V tomto kontexte krajský súd pokračoval a prezentoval výpovede jednotlivých svedkov z radov príslušníkov polície.

40.1. Svedok [REDAKOVANÉ] podľa krajského súdu uviedol, že prehral tento obrazovo-zvukový záznam svojim podriadeným, a spoznal na ňom podľa hlasu obžalovaných [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], pričom iné osoby neboli stotožnené ani jeho podriadenými. Mal tiež zdôrazniť, že nahrávka bola nekvalitná.

40.2. Svedok [REDAKOVANÉ] podľa vyjadrenia krajského súdu podľa výzoru spoznal na zázname pravdepodobne [REDAKOVANÉ], ktorý mal na zázname podľa jeho vyjadrenia telefonovať pri automate na kávu, podľa hlasu spoznal [REDAKOVANÉ], ďalej súdiac podľa oblečenia, mohol byť podľa jeho vyjadrenia jedným zo psovodov [REDAKOVANÉ] a jedna postava by mohla podľa jeho vyjadrenia byť [REDAKOVANÉ]

40.3. Svedok [REDAKOVANÉ] (zástupca riaditeľa obvodného oddelenia) uviedol, že postava na zázname mohla patriť [REDAKOVANÉ], a keď v prípravnom konaní vypovedal, že na zázname mohol byť [REDAKOVANÉ], došlo k nejakému omylu.

40.4. Svedok [REDAKOVANÉ] spoznal pravdepodobne [REDAKOVANÉ], pričom v čase spoznávania vedel, kto z oddelenia kynológie mal v ten deň službu.

40.5. Svedok [REDACTED] vypovedal, že na zázname spoznal [REDACTED], ktorý mal stáť a telefonovať pri automate na kávu, a tiež [REDACTED]

40.6. Krajský súd ďalej dôvodil, že k inkriminovanému záznamu bol vypočutý celý rad policajtov, ktorí sa vyjadrili, že kvalita záznamu bola otrasná, konkrétne to mala byť okrem iných aj svedkyňa [REDACTED], ktorá spoznala psy, ktorí mali patriť psovodom [REDACTED] a [REDACTED].

40.7. Svedok [REDACTED] nespoznal nikoho.

40.8. Svedok [REDACTED] nespoznal nikoho.

40.9. Svedok [REDACTED] nespoznal na 100 % nikoho, pričom rozpory vo svojich výpovediach, keď v prípravnom konaní po prehratí záznamu mal spoznať na zázname [REDACTED] a [REDACTED], vysvetlil tak, že si to vôbec nepamätá.

40.10. Svedok [REDACTED] spoznal [REDACTED], ktorý podľa jeho vyjadrenia stál pri stene, avšak nevidel, že niečo robil.

40.11. Svedok [REDACTED] vypovedal, že záznam bol nekvalitný a keď sa podarilo identifikovať osoby na ňom, tak to bolo len s pomocou úradných záznamov, na základe ktorých bolo vytipované, o koho by mohlo ísť.

40.12. Svedok [REDACTED] na zázname nespoznal nikoho, pričom v prípravnom konaní vypovedal, že môže ísť o [REDACTED].

40.13. Svedok [REDACTED] spoznal [REDACTED] podľa hlasu, pričom to bola jeho domnienka.

40.14. Svedok [REDACTED] vypovedal, že si preveril, kto bol v inkriminovaný deň v službe, a tak na zázname spoznal pravdepodobne [REDACTED].

41. Krajský súd v súhrne konštatoval, že niektorí svedkovia z radu príslušníkov polície spoznali niektorých obžalovaných podľa výzoru a oblečenia v situáciách, keď títo na inkriminovanom zázname stáli pri automate na kávu, telefonovali a išli po schodisku, nešlo však o činnosti korešpondujúce so skutkovým dejom v zmysle obžalobného návrhu. Ďalej konštatoval, že niektorí zo svedkov spoznali obžalovaných na dotknutom zázname podľa hlasu, kde podľa ústnych prejavov na zázname by bolo možné ustáliť skutok tak, že by zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu, avšak v rámci dokazovania nebola vykonaná hlasová skúška a hlasová vzorka podľa § 160 Trestného poriadku. Dôvodil, že zásada rovnosti strán zakotvená v § 2 ods. 14 Trestného poriadku, kontradiktórny spôsob vedenia súdneho pojednávania a princíp nestrannosti súdu pri rozhodovaní sporu medzi prokurátorom zastupujúcim štát a obžalovaným nedovoľujú konajúcemu súdu usmerňovať prokurátora v otázke použitia dôkazných prostriedkov potrebných na usvedčenie obvineného.

42. Krajský súd poukázal na odvolacie námietky prokurátora, v ktorých tento namietal, že okresný súd niektoré dôkazy hodnotil len čiastočne, niektoré nehodnotil vôbec a takisto ich nehodnotil so starostlivým uvážením všetkých okolností prípadu jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach. S týmito námietkami prokurátora sa nestotožnil a prezentoval názor, že okresný súd postupoval v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku, pričom hodnotil aj dotknutý obrazovo-zvukový záznam, kde poukázal na konkrétne časti, resp. strany

prvostupňového rozsudku. V nadväznosti na to krajský súd dôvodil, že spoznanie osôb obžalovaných podľa výzoru, oblečenia a hlasu svedkami poškodenými a svedkami z radu príslušníkov polície nebolo jednoznačné, bolo rozporné navzájom aj v rámci výpovedi jednotlivých svedkov poškodených a aj pri vykonanej rekognícii. Krajský súd tiež poukázal na závery rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako správneho súdu, v ktorých tento preskúmal ukončenie služobného pomeru niektorých obžalovaných a konštatoval, že po oboznámení sa s obsahom dotknutého obrazovo-zvukového záznamu nedokázal stotožniť osoby na zázname s osobami obžalovaných. V závere krajský súd uzavrel, že okresný súd sa vo svojom rozhodnutí jasne a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré boli pre jeho rozhodnutie podstatné a právne významné.

VII.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

43. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti predkladajú ústavnému súdu podrobný obraz zlého zaobchádzania, ktorého obeťou sa mali stať počas obmedzenia ich osobnej slobody ako podozrivých z trestného činu lúpeže v marci 2009 v priestoroch obvodného oddelenia. Súdni vykonané vyšetrovanie rasovo motivovaného násillia, ktorého sa mali na sťažovateľoch dopustiť viacerí policajti, nespĺňa podľa sťažovateľov požadované parametre účinného vyšetrovania predpokladané ustálenou judikatúrou EŠLP. Podľa ich názoru postup v súdnom konaní, ktoré od podania obžaloby do právoplatného ukončenia trestnej veci presiahlo dobu desiatich rokov, odporuje požiadavke promptnosti vyšetrovania. Rovnako namietajú, že vyšetrovanie vedené pred konajúcimi súdmi nebolo dôkladné a nesplnilo teda ani požiadavku efektívnosti vyšetrovania.

44. Z obsahu príslušného spisového materiálu (výpovede príslušných funkcionárov polície) okrem iného vyplýva, že okolnosťou, ktorá sa stala hýbateľom celého prípadu a iniciovala vyšetrovanie posudzovanej trestnej veci, bol obrazovo-zvukový záznam na DVD nosiči doručený najprv špecifikovanému denníku, prostredníctvom ktorého sa tento napokon dostal do dispozície príslušných orgánov verejnej moci, ktoré rozbehli vo veci vyšetrovanie. Znalec pribratý vo fáze súdneho konania (znalecký posudok z 1. júla 2019), pokiaľ ide o autenticitu obsahu dotknutého záznamu, vylúčil vytvorenie posudzovaného záznamu, resp. jeho obsahu tzv. videomontážou a konštatoval tiež vysokú nepravdepodobnosť naaranžovania jeho obsahu či už pred zeleným plátnom, alebo formou hereckého predstavenia v priestoroch policajnej stanice. Ústavný súd sa preto v rámci štúdia celého spisového materiálu podrobne oboznámil aj s obsahom tohto obrazovo-zvukového záznamu na DVD nosiči a zistil, že zachytáva znepokojivé scény, na ktorých sú detské obeť vystavované šikanovaniu a ponižovaniu zo strany dospelých osôb, zjavne príslušníkov polície. Osoby na zázname sú vystavené nechutnému ponižovaniu a zvrátenému správaniu zo strany dospelých osôb, ktoré je prejavom hrubej neúcty k ľudskej dôstojnosti a prejavom absolútneho nedostatku empatie, pričom ide o zavrhnutie hodné správania voči zraniteľnej skupine osôb, deťom, kde odpornosť tohto konania je znásobená skutočnosťou, že bolo snímané mobilnými telefónmi, zjavne pre potešenie jeho aktérov.

45. Vychádzajúc z tvrdení sťažovateľov o zlom zaobchádzaní, zohľadňujúc celkom nesporný fakt, že sa sťažovatelia ako podozriví z trestnej činnosti v dotknutých priestoroch obvodného oddelenia

počas obmedzenia svojej osobnej slobody v špecifikovaný deň roka 2009 nachádzali, a v neposlednom rade v spojení s obsahom uvedeného obrazovo-zvukového záznamu, ktorého autenticita je v podstate znalecky potvrdená nad všetku rozumnú pochybnosť, kde zároveň okresný súd v namietanom rozsudku ani krajský súd v namietanom uznesení túto autenticitu nespochybnil a svojimi nespočetnými skutkovými vyjadreniami uznali, že sa na zázname nachádzajú (sú zachytení) poškodení sťažovatelia, je ústavný súd toho názoru, že sú tvrdenia sťažovateľov o zaobchádzaní v rozpore s čl. 3 dohovoru veľmi pevne obhájiteľné (obhájiteľné tvrdenie) a spĺňajú požadovaný stupeň závažnosti, subsumovateľný pod rozsah zlého zaobchádzania vymedzeného čl. 3 dohovoru, a teda im právo na účinné vyšetrovanie v predmetnej trestnej veci celkom určite prináležalo. Napokon ústavný súd odkazuje v uvedenom smere aj na rozsudok ESLP vo veci sťažovateľov, v ktorom ESLP uviedol, že nezistil žiadne dôvody na pochybnosti o tom, že udalosti zobrazené na audiovizuálnom zázname sa skutočne stali, a vzhľadom na to konštatoval, že „*počas toho, ako boli sťažovatelia v rukách polície, boli vystavení neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu*“, na základe čoho ustálil, že došlo k porušeniu čl. 3 dohovoru v jeho hmotnoprávnom aspekte.

46. Ústavný súd sa tak v ďalších krokoch zameriaval na zodpovedanie otázky, či konajúce súdy pri napĺňaní pozitívneho záväzku štátu viesť účinné vyšetrovanie dodržali jeho stanovené parametre, a teda vykonali zodpovedajúcim spôsobom všetko pre získanie jasného a presného obrazu vyšetrovanej udalosti na policajnej stanici a identifikáciu zodpovedných osôb. Pripomína, že čl. 3 dohovoru zakotvuje jednu z fundamentálnych hodnôt každej demokratickej spoločnosti. Dohovor absolútne zakazuje mučenie a neľudské či ponižujúce zaobchádzanie alebo tresty. Garancie označeného článku sa vzťahujú na každého jednotlivca a za každých okolností, a teda aj na zadržané osoby podozrivé zo závažného trestného činu lúpeže spáchaného na staršej osobe.

VII.1. K promptnosti konania

47. Ústavný súd pre objasnenie takisto poukazuje na to, že platná právna úprava trestného konania neumožňovala sťažovateľom domáhať sa (osobne) právne účinným spôsobom ochrany svojich označených práv vo vzťahu k postupu a namietanému rozsudku okresného súdu (práva na účinné vyšetrovanie zahŕňajúce požiadavku dostatočnosti vyšetrovania, a teda jeho efektivity zaručujúcej také vyšetrovanie, ktoré je spôsobilé viesť k identifikácii a potrestaniu zodpovedných osôb) prostredníctvom riadneho opravného prostriedku – odvolania, keďže táto právna úprava neumožňuje poškodenému napadnúť rozsudok odvolaním pre nesprávnosť výroku o vine. Z tohto dôvodu sa ústavný súd musel zaoberať ochranou práv sťažovateľov aj vo vzťahu k štádiu prvostupňového konania a preskúmal námietky porušenia ich označených práv aj vo vzťahu k postupu a namietanému rozsudku okresného súdu.

48. Pri posudzovaní veci z hľadiska plynulosti a primeranej rýchlosti konania už samotná okolnosť, že od podania obžaloby (13. mája 2010) do právoplatného ukončenia veci (11. december 2020) ubehla doba viac ako desať rokov, signalizuje, že pri prejednaní veci v štádiu súdneho konania nebola požiadavka promptnosti dodržaná. Zostáva zodpovedanie otázky, v akej miere sú za zbytočné predĺženie konania zodpovedné konajúce súdy, resp. ktorý z nich a ktoré momenty súdnej etapy konania možno považovať za neospravedliteľnú pasivitu, resp. inú okolnosť, ktorá sa

██████████) a konštatoval, že ich objektívny zdravotný stav im účasť na úkonoch umožňuje. Ústavný súd však pri preskúmaní obsahu spisu zistil aj situácie, keď neprítomnosť obžalovaných, ktorí nedali súhlas s konaním v ich neprítomnosti, nebola z ich strany zdôvodnená formálne opodstatnenými dôvodmi, resp. podložená relevantným podkladmi. Ide o prípad odročenia 7. termínu hlavného pojednávania určeného na 8. a 9. november 2012, keď jeden z obžalovaných svoju neprítomnosť odôvodnil absolvovaním odborných vyšetrení pred plánovaným chirurgickým zákrokom, čo podložil lekárskou správou s neurčitým obsahom o tom, že absolvuje odborné vyšetrenia pred plánovaným lekárskeým zákrokom, ďalej tiež o prípad odročenia termínu hlavného pojednávania určeného na 29. a 30. január 2013, keď ďalší z obžalovaných k svojej neprítomnosti uviedol, že je práceneschopný a že jeho práceneschopnosť bude trvať tri mesiace, avšak lekárske potvrdenie, ktoré predložil, je vydané len vo vzťahu k začatiu práceneschopnosti a vyjadrenie ošetrojúceho lekára o predpokladanej dobe jej pokračovania absentuje, napokon ide o prípad odročenia 8. termínu hlavného pojednávania určeného na 27. jún 2013, keď ďalšia obžalovaná neprítomnosť zdôvodnila pobytom v zahraničí a rodičovskou dovolenkou. Bolo úlohou konajúceho súdu bezprostredne po tom, čo zaznamenal narušenie plynulosti konania v dôsledku opakovanej neprítomnosti obžalovaných, preventívne a veľmi jasne obžalovaných poučiť, za akých okolností sú zdravotné a iné dôvody dostatočne závažnou, a teda ospravedlniteľnou okolnosťou ich neprítomnosti na hlavnom pojednávaní a akým spôsobom je potrebné takúto kvalifikovanú prekážku preukázať, v neposlednom rade tiež na spomenuté prípady nedostatočne ospravedlnenej neprítomnosti pružne a náležite zareagovať realizáciou príslušných opatrení poskytovaných Trestným poriadkom. Možno konštatovať, že v uvedenom smere okresný súd situáciu na požadovanej úrovni nezvládol a tento jeho neefektívny postup je potrebné pripísať na jeho vrub.

49. Ústavný súd ďalej zaznamenal pasivitu v postupe okresného súdu, ktorá znamenala zbytočné predĺženie konania, za ktoré nesie okresný súd zodpovednosť, a to v období po vrátení spisového materiálu po vydaní druhého zrušujúceho uznesenia krajského súdu, keď bol okresný súd v predmetnom rozhodnutí výslovne zaviazaný pribrať do konania znalca pre účely posúdenia autenticity obsahu dotknutého obrazovo-zvukového záznamu. Okresný súd po tom, čo mu bol spisový materiál predložený 25. júna 2018, pristúpil k vydaniu uznesenia o pribratí znalca až s odstupom viac ako šiestich mesiacov, a to 4. januára 2019. Treba povedať, že ani požiadavka dôslednej aplikácie zásad kontradiktórnosti konania a rovnosti strán implikujúca povinnosť zdržanlivosti konajúceho súdu ako nezávislého arbitra v dôkaznom procese nebránila okresnému súdu pristúpiť k pribratiu znalca bezodkladne po fyzickom vrátení spisového materiálu, keďže išlo fakticky o dôkaznú iniciatívu samotného prokurátora, ktorý pribratie znalca pre uvedené účely v priebehu súdneho konania v minulosti navrhoval, no jeho návrh bol okresným súdom odmietnutý (pozri bod 25 odôvodnenia tohto rozhodnutia).

50. Ako vyplýva z bodov 27.8. a 27.10. odôvodnenia tohto rozhodnutia, krajský súd zrušil dva po sebe vydané rozsudky okresného súdu, keď mu v prvom prípade vytkol porušenie zásady bezprostrednosti konania a okrem iného sa nestotožnil s postupom okresného súdu, ktorý odmietol vykonať ako dôkaz dotknutý obrazovo-zvukový záznam na DVD nosiči, pričom tiež v uvedenom smere formuloval záväzný právny názor, v rámci ktorého uvedený záznam kvalifikoval ako spôsobilý dôkaz, ktorého posúdenie z hľadiska autenticity jeho obsahu je potrebné zabezpečiť primárne prostredníctvom znaleckého skúmania. I napriek formulovanému právnomu názoru okresný súd odmietol záznam ako dôkaz opäť vykonať, čo bolo dôvodom zrušenia jeho v poradí

druhého rozsudku uznesením nadriadeného súdu. Okresný súd tak dvakrát po sebe tvrdošijne odmietol vykonanie uvedeného dôkazu, a to i napriek tomu, že pri predbežnom prejednaní obžaloby konštatoval zákonnosť dôkazného materiálu. Dve zrušujúce uznesenia krajského súdu potvrdzujú neefektívnosť v postupe okresného súdu, čo je dôvod štandardne v judikatúre ústavného súdu považovaný za zbytočné prietahy v konaní neospravedliteľne predlžujúce konanie, za ktoré nesie konajúci súd zodpovednosť. Pochybenie okresného súdu v uvedenom prípade je ešte znásobené skutočnosťou, že k opakovanému odmietnutiu vykonania označeného dôkazu došlo v prípade druhého rozsudku okresného súdu i napriek vyslovenému právnomu názoru nadriadeného súdu, ktorý ho formuloval vo svojom prvom zrušujúcom uznesení. Okresný súd právny názor nadriadeného súdu v otázke dôkaznej spôsobilosti dotknutého záznamu a v otázke spôsobu vyhodnotenia autenticity jeho obsahu akceptoval až po tom, čo ho krajský súd opakovane formuloval vo svojom druhom zrušujúcom uznesení. Podľa § 327 ods. 1 Trestného poriadku súd, ktorému bola vec vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie, je viazaný právnom názorom odvolacieho súdu (s výnimkou, že by po vrátení veci na nové konanie vyšli na povrch nové skutočnosti, ktoré by odôvodňovali odklon od vysloveného právneho názoru). Povinnosť súdu nižšej inštancie podriaďiť sa právnomu názoru súdu vyššej inštancie vyplýva z nutnosti definitívne ukončiť konkrétnu trestnú vec, predísť nekonečnému presúvaniu veci medzi súdnymi inštanciami, a teda neúmernému predlžovaniu konania. Porušenie tohto ustanovenia Trestného poriadku je potrebné hodnotiť ako závažný excés priečiaci sa požiadavke rýchlosti konania ako jednému zo základných atribútov práva na účinné vyšetrovanie. Všetky zistené okolnosti prezentované v uvedenom bode, ako aj v predchádzajúcich bodoch odôvodnenia tohto rozhodnutia vedú ústavný súd k záveru, že požiadavka promptnosti konania zo strany okresného súdu nielenže nebola dodržaná, ale bola vzhľadom na okolnosti uvedené v tomto bode odôvodnenia rozhodnutia (nerešpektovanie záväzného právneho názoru) celkom bezprecedentne a extrémne porušená.

51. Pokiaľ ide o postup krajského súdu ako súdu odvolacieho, ústavný súd, vychádzajúc z informácií uvedených v bodoch 27 až 27.12. odôvodnenia tohto rozhodnutia konštatuje, že prejednanie celkovo troch odvolaní prokurátora pred krajským súdom prebehlo v zásade plynulo a ústavný súd nezistil s prihliadnutím na skutkovú náročnosť veci a s tým spojenú časovú náročnosť preštudovania podkladov a vykonávania technických úkonov (doručovanie písomností stranám), že by krajský súd prejednával posudzovanú vec po reálnom predložení opravných prostriedkov a súvisiaceho spisového materiálu s neprimeraným časovým odstupom. Nad rámec vo vzťahu k námietke zúčastnených osôb prezentovanej v ich vyjadrení doručenom ústavnému súdu, že sťažovatelia v priebehu trestného konania primárne neuplatnili ochranu svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ústavný súd v stručnosti uvádza, že možnosť uplatnenia ochrany pred ústavným súdom vo vzťahu k právu na účinné vyšetrovanie nie je nijako podmienená predchádzajúcim uplatnením práva na prekovanie veci bez zbytočných prietahov, či už pred všeobecným súdom prostredníctvom sťažnosti adresovanej predsedovi všeobecného súdu alebo pred ústavným súdom prostredníctvom ústavnej sťažnosti obsahujúcej námietku porušenia základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy. Navyše, uvedené tvrdenie zúčastnených osôb ani nezodpovedá skutočnosti, keďže sťažovatelia v minulosti uplatnenie ochrany predmetného základného práva prostredníctvom ústavnej sťažnosti, aj keď neúspešne, realizovali (konanie vedené pod sp. zn. II. ÚS 80/2019).

VII.2. K efektívnosti konania

52. Po zodpovedaní otázky promptnosti súdneho konania pristúpil ústavný súd v ďalšom kroku k jeho posúdeniu z hľadiska požiadavky dostatočnosti, teda k preskúmaniu toho, či bolo prejednanie trestnej veci sťažovateľov pred konajúcimi súdmi efektívne a adekvátne. Na tomto mieste pripomína, že akékoľvek nedostatky vo vyšetrovaní (prejednaní veci), ktoré podrývajú schopnosť zistiť okolnosti prípadu alebo zodpovedné osoby, vedú k rozporu s požiadavkou efektivity vyšetrovania, závery vo veci prijatého rozhodnutia preto musia byť založené na dôkladnej, objektívnej a nestrannej analýze všetkých relevantných okolností (Nachova proti Bulharsku zo 6. 7. 2005, č. 43577/98, bod 113). Požadovaný parameter efektivity účinného vyšetrovania môže naplniť iba súdne konanie, ktoré spĺňa ustálené štandardy dokazovania a ktorého výsledkom je rozhodnutie založené na racionálnej a presvedčivej interpretácii vykonaných dôkazov.

53. Po oboznámení sa s obsahom celého spisového materiálu v trestnej veci sťažovateľov a s obsahom namietaného rozsudku okresného súdu a namietaného uznesenia krajského súdu, v ktorom krajský súd potvrdil, a teda prevzal ako vecne správne skutkové a právne závery prvostupňového rozhodnutia okresného súdu, ústavný súd konštatuje, že posudzované súdne konanie požiadavku riadneho objasnenia skutkového stavu, resp. náležitého zhodnotenia všetkých zhromaždených dôkazov, teda vykonanie logickej analýzy, ktorá si vyžaduje schopnosť kritického prístupu k informáciám získaným zo zhromaždeného dôkazného materiálu, nespĺňa.

54. Krajský súd v odôvodnení namietaného uznesenia argumentuje, že nemôže korigovať závery rozhodnutia okresného súdu len z toho dôvodu, že sa nestotožňuje s hodnotením dôkazov, ktoré si osvojil okresný súd na základe regulárnej aplikácie zásady voľného hodnotenia dôkazov. Z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 141 ústavy) vyplýva zásada voľného hodnotenia dôkazov upravená v § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Všeobecné súdy v každej fáze konania zvažujú, ktoré dôkazy je potrebné vykonať a či je potrebné, prípadne v akej miere, doplniť dôkazný stav, pričom posudzujú aj dôvodnosť návrhu na doplnenie dokazovania. Zásada voľného hodnotenia dôkazov znamená, že zákon nestanovuje žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných k preukázaniu určitej skutočnosti a váhu jednotlivých dôkazov. Ich význam sa vyjaví až pri konečnom zhodnotení dôkazného materiálu, pri ktorom však nemôže konajúci súd postupovať svojvoľne. Jeho vnútorné presvedčenie o správnosti určitej okolnosti musí byť založené na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne. Vnútorné presvedčenie sudcu tak musí byť odôvodnené objektívnymi skutočnosťami, ktoré súd zistí a musí byť ich logickým dôsledkom. Pokiaľ všeobecné súdy pri svojom rozhodovaní stanovené zásady pre hodnotenie dôkazov rešpektujú, nemá ústavný súd právomoc „hodnotiť“ hodnotenie dôkazov nimi vykonaných (pozri uznesenie Ústavného súdu Českej republiky č. k. I. ÚS 2485/16 z 29. novembra 2016). Zásadu voľného hodnotenia dôkazov je teda potrebné rešpektovať, nemožno však rešpektovať ľubovôľu v hodnotení dôkazov. Preto je nevyhnutné túto zásadu štruktúrovať do konkrétnych komponentov a kritérií.

Jedným z kľúčových kritérií je transparentnosť rozhodovania, teda nutnosť dôkazný postup popísať a logicky a vecne presvedčivým spôsobom odôvodniť (nález Ústavného súdu Českej republiky č. k. III. ÚS 464/99 z 13. júla 2000). Uvedenú požiadavku zákonodarca vtelil do sústavy nárokov kladených na odôvodnenie rozsudku (§ 168 Trestného poriadku). Zvlášť prípady, kde si vykonané dôkazy vzájomne odporujú, kladú na konajúci súd zvýšené nároky, a to v súvislosti

s vyvodzovaním záverov o tom, ktoré skutočnosti považuje súd za preukázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa riadil pri hodnotení vykonaných dôkazov. Súčasťou induktívnej metódy postupu orgánov činných v trestnom konaní a súdu je overenie vierohodnosti a nezaújatosti vypovedajúcej osoby a overenie tej časti tvrdenia, ktorú možno testovať ďalším dokazovaním. Takýmto postupom možno potom dospieť k dôvodnosti presvedčenia o pravdivosti aj zostávajúcich častí výpovedí, resp. celej výpovede.

55. Ústavný súd v jednotlivých nasledujúcich bodoch poukazuje na defekty súdnej etapy konania premietnuté v oboch namietaných rozhodnutiach, ktoré vo svojom súhrne svedčia o nedostatočnosti (neefektívite) prejednávania veci pred konajúcimi súdmi, vedúcej v konečnom dôsledku k vadným právnym záverom oboch namietaných rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu.

56. Z prezentovaného odôvodnenia obsahu namietaného uznesenia krajského súdu vyplýva, že v rámci dôkazného procesu pri ustálení skutkových záverov boli konajúcim súdom zohľadnené ako jeden z relevantných dôkazov aj výpovede svedkov – policajtov, ktoré v zásade možno rozdeliť na dve skupiny, kde na jednej strane išlo o výpovede svedčiace viac či menej v neprospech obžalovaných (usvedčujúce výpovede), na druhej strane o výpovede svedčiace v ich prospech (ospravedlňujúce alebo neutrálne – bez váhy). Na tomto mieste ústavný súd v súvislosti s otázkou hodnotenia dôkazov, resp. otázkou posúdenia vierohodnosti a presvedčivosti svedeckej výpovede, poukazuje na dôkazné štandardy, ktoré zdôrazňujú nutnosť prihliadnuť na celý rad faktorov, ktorých celkové posúdenie poskytuje záver o pravdivosti či nepravdivosti svedkom tvrdených skutočností. Pri dôkaze, akým je svedecká výpoveď, musí konajúci súd vyhodnotiť vierohodnosť a presvedčivosť výpovede, teda jej pravdivosť aj s prihliadnutím na to, aký má svedok vzťah k stranám konania a prejednávanej veci a aká je jeho rozumová a duševná úroveň k okolnostiam, ktoré sprevádzali jeho vnímanie skutočností, o ktorých vypovedá, s prihliadnutím na spôsob reprodukcie týchto skutočností a na správanie pri výsluchu a tiež s prihliadnutím na poznatky získané na základe hodnotenia iných dôkazov (do akej miery je dôkaz výpoveďou svedka súladný s inými dôkazmi, či im odporuje, prípadne či sa vzájomne dopĺňajú), v neposlednom tiež s prihliadnutím na časový odstup výpovede svedka od príslušnej udalosti, o ktorej svedok vypovedá. Pri posúdení vierohodnosti výpovede svedka má konajúci súd teda prihliadať aj na to, aký má svedok vzťah k stranám konania (obžalovanému, poškodenému) a k prejednávanej veci. Zdá sa, že konajúci okresný súd pri prejednaní posudzovanej veci na túto požiadavku úplne rezignoval a otázke vierohodnosti výpovedí uvedených svedkov, či už išlo o kolegov obžalovaných a bezprostredne nadriadených policajtov, alebo o nadriadených policajných funkcionárov, nevenoval žiadnu pozornosť. Inými slovami, hodnotením dôveryhodnosti týchto výpovedí z hľadiska vzťahu uvedených svedkov k stranám konania, predovšetkým k obžalovaným a prejednávanej veci, sa vôbec nezaoberal. Je totiž nesporné, že spravidla výpovede policajtov – kolegov obžalovaných z toho istého pracoviska, ako aj ich bezprostredne nadriadených s užším vzťahom k osobe obžalovaných svojím obsahom nemali charakter usvedčujúcich výpovedí. Naopak, pri výpovediach nadriadených funkcionárov bez osobnejšej väzby k osobám obžalovaných išlo o výpovede viac či menej usvedčujúce. V rámci vedeného trestného konania boli vypočutí blízki kolegovia obžalovaných, ktorí ako takí mali jednak osobný vzťah k obžalovaným vyplývajúci zo zaradenia na jednom pracovisku, niektorí aj vzťah k prejednávanej veci, keďže v uvedený deň vykonávali službu v priestoroch policajnej stanice a ak by boli očitými svedkami udalosti zlého zaobchádzania so sťažovateľmi bez toho, aby zasiahli, v prípade priznania takejto okolnosti v rámci

vyšetrovania by im hrozil minimálne služobný postih, pokiaľ nie postih trestnoprávny. Špecifický vzťah k prejednávanej veci nemožno opomenúť ani u bezprostredne nadriadených funkcionárov, ktorí boli pre vyšetrovanú udalosť odvolaní z funkcie a mohli mať z uvedeného dôvodu (pocitu osobnej krivdy) k potrebe vyšetrenia udalostí negatívny postoj. K všetkým týmto svedeckým výpovediam pristúpil konajúci súd úplne nekriticky, bez toho, aby zohľadnil ich skutočnú informačnú hodnotu a skutočnosti, ktoré títo svedkovia uvádzali (napr. že nevideli, že by v inkriminovaný deň malo v priestoroch policajnej stanice dôjsť k vyšetrovanej trestnej činnosti, resp. k zlému zaobchádzaniu so sťažovateľmi; nespoznávali na zázname obžalovaných a pod.), prijal bez ďalšieho hodnotenia ako pravdivé. Treba tiež povedať, že v mnohých prípadoch boli výpovede označených svedkov z prípravného konania v porovnaní s ich výpoveďou na hlavnom pojednávaní zjavne nekonzistentné, vzájomne rozporné a svedkovia tieto rozpory racionálne nevysvetlili (napr. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]). Svedok, ktorý v prípravnom konaní potvrdí nejakú skutočnosť a na hlavnom pojednávaní ju úplne poprie bez toho, aby uvedenú okolnosť rozumne vysvetlil, rozhodne nemôže požívať kredit dôveryhodného svedka. Keď citovaná judikatúra regulujúca požiadavky práva na účinné vyšetrovanie vyžaduje v prípadoch podozrení zo zásahov spôsobených zo strany orgánov verejnej moci inštitucionálnu nezávislosť vyšetrovania, je úplne namieste reflektovať na podstatu tohto princípu aj by pri hodnotení výpovedí „zainteresovaných svedkov – policajtov“ s väzbami k osobám obžalovaných alebo k vyšetrovaným udalostiam, a pri týchto svedkoch môže byť objektivita ich výpovede deformovaná, či už priateľským vzťahom k obžalovaným, alebo kolegiálnou solidaritou, prípadne (ako už bolo uvedené) aj hrozbou osobného služobného či trestnoprávneho postihu.

57. Z obsahu odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, že konajúci okresný súd diskvalifikoval jeden z relevantných dôkazov, za ktorý označil výpovede sťažovateľov ako svedkov poškodených, ktorí sa mali stať obeťou zlého zaobchádzania, ktoré vyhodnotil ako nevierohodné výpovede pre ich rozpornosť, keď podľa vyjadrenia krajského súdu existovali rozpory medzi výpoveďami týchto svedkov z prípravného konania a ich výpoveďami z hlavného pojednávania, ako aj rozpory v ich vzájomných výpovediach. Ústavný súd na tomto mieste v okolnostiach posudzovanej veci poukazuje na to, že faktorom, ktorý ovplyvňuje presnosť svedeckej výpovede a ktorý je potrebné pri jej hodnotení a posudzovaní jej dôveryhodnosti, a teda pravdivosti zohľadniť, je aj rozumová a duševná úroveň svedka (pozri predchádzajúci bod). Schopnosť osoby správne vnímať, získané informácie správne spracovať, zapamätať si ich a reprodukovať ich, ktorú označuje psychológia termínom všeobecná vierohodnosť osoby (pojem odlišný od tzv. špecifickej vierohodnosti výpovede, pozn.), je individuálna, teda u rôznych ľudí rozvinutá rôzne. Aj v dotknutej veci bola rozumová a duševná úroveň sťažovateľov ako svedkov ovplyvňujúca ich spôsobilosť podať presnú svedeckú výpoveď vyhodnotená kvalifikovanými odborníkmi, znalcami z odboru psychológie a psychiatrie. Z obsahu jednotlivých znaleckých posudkov je zrejmé, že u jednotlivých sťažovateľov bola identifikovaná rôzna úroveň rozumových a duševných predpokladov objektívne ovplyvňujúcich takpovediac ich „svedeckú zručnosť“ (všeobecnú vierohodnosť):

57.1. U sťažovateľa [REDAKOVANÉ] znalci identifikovali ľahko podpriemerné intelektové a celkové rozumové schopnosti, keď je schopný správne vnímať, uchovať v pamäti a následne správne reprodukovať prežité udalosti, s odstupom času môže mať problém ich presne časovo určiť;

57.2. U [REDAKOVANÉ] sú intelektové a celkové rozumové schopnosti na úrovni hraničného pásma medzi podpriemerom a ľahkou debilitou, kde funkcia pamäti je podpriemerná, menovaný si dokáže vybaviť spontánne a reprodukovať niektoré skutočnosti, iné skutočnosti len na položené otázky;

57.3. U [REDAKOVANÉ] boli znalcami zistené podpriemerné intelektové a celkové rozumové schopnosti pohybujúce sa na úrovni hraničného pásma, kde prežité udalosti dokáže menovaný spontánne reprodukovať v podstatných skutočnostiach a doplneniami na položené otázky, vzhľadom na slabé vedomosti, ktoré sa získavajú školským vzdelaním, nie je schopný presne odhadnúť časové úseky jednotlivých skutočností v rámci predmetného skutku;

57.4. U [REDAKOVANÉ] ustálili znalci intelektové a celkové rozumové schopnosti na hranici ľahkej debility s IQ 70, keď menovaný chápe iba bežné, jednoduché situácie a vzťahy, funkcia pamäte je defektná, vzhľadom na neusporiadané myslenie a slabú schopnosť verbálne vyjadriť svoje myšlienky je reprodukcia prežitého fragmentárna, nepresná a nespoľahlivá v detailoch, podrobnostiach, časových odhadoch a popise osôb;

57.5. U [REDAKOVANÉ] určili znalci intelektové schopnosti na úrovni ľahkého podpriemeru s IQ 86, funkciu pamäte ako priemernú, kde menovaný si pomerne spoľahlivo dokáže zapamätať prežité udalosti, čo sa týka podstatných skutočností i detailov, zachováva aj časové usporiadanie dejových následností, chápe jednoduché príčinné súvislosti;

57.6. U [REDAKOVANÉ] sa podľa znalcov intelektové schopnosti pohybujú na úrovni hraničného pásma s IQ 74, funkcia pamäti je celkovo znížená, podpriemerná, schopnosť správne vnímať nie je kvalitatívne narušená, ale vnímanie je povrchové, nepostihuje detaily, schopnosť uchovať v pamäti a následne správne reprodukovať je oslabená, fragmentárna, časovo neusporiadaná s tendenciou ku konfabulačným skresleniam.

58. Citované časti obsahu znaleckých posudkov svedčiace o zrejmom a výraznom intelektovom a rozumovom hendikepe u väčšiny svedkov poškodených, ktorý vo všeobecnosti objektívne sťažoval ich možnosť reprodukovať potenciálne prežité udalosti do podoby presného a detailného obrazu, nasvedčovali tomu, že pre konajúci súd bude proces hodnotenia výpovedí poškodených sťažovateľov komplikovaný a náročný. Je pravdepodobné a prirodzené, že do situácie, v ktorej sa ocitli sťažovatelia (ako maloletí podozriví z lúpeže a následne predvedení na policajnú stanicu a obmedzení na osobnej slobode), by sa zrejme nedostali iné maloleté osoby so stabilnejším sociálnym zázemím, spravidla s primeraným intelektovým potenciálom, a teda disponované k „dokonalejším“ svedeckým výpovediam, ktoré by z hľadiska náročnosti procesu dokazovania vytvárali pre konajúci súd komfortnejšiu situáciu. V posudzovanom prípade však vzhľadom na uvedené objektívne sťaženie „svedecké zručnosti“ sťažovateľov vznikla pre konajúci súd veľmi náročná situácia, ktorá si vyžadovala sústredený a pozorný prístup jednak pri realizácii výpovedí sťažovateľov, a predovšetkým pri ich hodnotení. Netreba tiež zabudnúť na to, že nemenej významnou skutočnosťou, ktorá mala veľký potenciál ovplyvniť úroveň presnosti a kompaktnosti výpovedí sťažovateľov na hlavnom pojednávaní (u ktorých neboli použité ich výpovede z prípravného konania prehratím vyhotoveného záznamu na hlavnom pojednávaní), bol aj veľký časový odstup popisovaných udalostí. Z obsahu spisového materiálu je totiž zjavné, že po tom, čo v dôsledku zmeny v osobe jedného z členov senátu muselo byť hlavné pojednávanie vykonané odznovu, s realizáciou výsluchov sťažovateľov na hlavnom pojednávaní sa začalo

(19. a 20. september 2014) po uplynutí viac ako štyroch rokov od popisovanej udalosti (marec 2009). Vzhľadom na limity ľudskej pamäte, ktorej schopnosti sú navyše u každého jednotlivca individuálne, je prirodzené a logické, že si po uplynutí niekoľkých rokov svedok nevybaví udalosť celkom identicky a do všetkých jej podrobností. Ústavný súd považuje z hľadiska hodnotenia pravdivosti (špecifickej vierohodnosti) výpovede sťažovateľov skutočnosť, že k výsluchu sťažovateľov na hlavnom pojednávaní došlo po uplynutí niekoľkých rokov, za veľmi významný faktor, za nemenej významnú okolnosť považuje už popisovaný intelektovo-rozumový hendikep sťažovateľov, a tieto faktory konajúcim súdom mali byť zohľadnené, avšak zjavne neboli. Treba zdôrazniť, že vzhľadom na uvedené okolnosti je pravdepodobné, že nepresnosti a rozpory vo výpovediach sťažovateľov a ich neschopnosť uvádzať podrobné detaily vyšetrovaného skutku mohli mať svoj pôvod práve v uvedených znížených intelektových a rozumových schopnostiach, ale aj v extrémnom časovom odstupe realizácie ich výpovedí od vyšetrovanej udalosti, a nie v tzv. vedomej svedeckej lži. V neposlednom rade treba poukázať na všeobecne preukázaný vedecký poznatok, že vnímanie ako prvotný pamäťový proces, v rámci ktorého človek prijíma a spracováva informácie, je výberové. Výberovosť vnímania znamená, že nie všetky informácie, ktoré človek v rámci nejakej prežitej udalosti vnímal, aj ďalej spracováva, pamäť človeka totiž pracuje s tými informáciami, ktoré si vedomie vyberie na ďalšie spracovávanie ako dôležité. Za okolností, keď vyšetrovaná trestná činnosť mala byť páchaná zo strany viacerých osôb, mala pozostávať z viacerých rôznych aktov, ktoré mali smerovať striedavo voči jednotlivým sťažovateľom, mala byť páchaná v rámci nie krátkeho časového úseku, ale počas niekoľkých hodín a na šiestich osobách, domnievať sa, že si všetci sťažovatelia zapamätajú všetky okolnosti potenciálne prežitej udalosti a všetci ju popíšu komplexne a navyše úplne identicky, je na prvý pohľad nereálna utópia, ktorú musí všeobecný súd pri svojom uvažovaní od počiatku ako iracionálnu odmietnuť. V neposlednom rade na tomto mieste ústavný súd upozorňuje, že podľa ustálenej judikatúry rozpory v drobných detailoch nie sú dostatočným dôvodom na vyslovenie nedôveryhodnosti svedeckej výpovede, takýto záver opodstatňujú iba závažné rozpory (obdobne pozri napr. uznesenie najvyššieho súdu č. k. 5 To 8/2014 z 23. októbra 2014 v spojení s jeho uznesením č. k. 1 Tdov 3/2016 z 8. novembra 2017). Zvlášť, keď sa svedok vyjadruje k udalostiam starým niekoľko rokov, nie sú rozpory v drobných detailoch dostatočným dôvodom na konštatovanie nedôveryhodnosti jeho výpovede.

59. V nadväznosti na predchádzajúce závery v konkrétnosti poukazuje ústavný súd na výpovede jednotlivých sťažovateľov, resp. na zistenia, ktoré pre ústavný súd vyplynuli z dôkladného oboznámenia sa s ich obsahom:

59.1. Sťažovateľ [REDAKOVANÉ] ako svedok na hlavnom pojednávaní vykonanom 19. a 20. septembra 2013 po uplynutí viac ako štyroch rokov od doby vyšetrovanej udalosti zhodne so svojimi výpoveďami z prípravného konania, ktoré boli vykonané v priebehu roku 2009 (štyri výsluchy vykonané 9. apríla 2009, 27. mája 2009, 20. augusta 2009 a 6. novembra 2009), popísal základné momenty vyšetrovaných udalostí, keď uviedol, že po príchode na policajnú stanicu a po uvedení svojho mena bol zhodený na zem a boli naňho púšťané psy, kde ho jeden uhryzol do nohy, avšak nešlo o vážnejšie zranenie, iba o škrabanec na nohe, pričom videl, že takto boli zhadzovaní na zem pred psy všetci ostatní sťažovatelia. Zhodne s výpoveďou z prípravného konania popísal, že sa sťažovatelia museli navzájom fackovať, konkretizoval, že on sa musel vzájomne fackovať s [REDAKOVANÉ] alebo s [REDAKOVANÉ]. Ďalej, že po tomto fackovaní boli poslaní do suterénu, kde sa museli vyzliecť donaha pod vyhrážkou, že inak bude na nich pustený

pes, takisto zhodne uviedol, že sťažovateľ [REDAKOVANÉ] bol policajtom, ktorému nevedel uviesť presné meno svojej matky, zavesený cez zábradlie a bitý po rukách. Zhodne dodal, že boli policajtmí natáčaní mobilnými telefónmi pri spomínanom púšťaní psov, pri fackovaní a pri vyzliekaní v suteréne. Takisto zhodne s prípravným konaním popísal, že [REDAKOVANÉ] mal byť niekým zo sťažovateľov (na hlavnom pojednávaní si už nespomenul, ktorý zo sťažovateľov to mal byť) udretý po hlave lopatou na príkaz policajta. Rovnako v súlade s výpoveďami z prípravného konania označil obžalovaného [REDAKOVANÉ] a popísal s ním súvisiace okolnosti, a to že tento prišiel s obedom, pýtal sa sťažovateľov, kto je hladný, kopol [REDAKOVANÉ], ponúkal svoju zlatú retiazku, že mu ju môžu sťažovatelia ukradnúť a že mu tento policajt kúpil kapučíno. Pozornosti ústavného súdu neušlo, že na tomto hlavnom pojednávaní bol sťažovateľ zo strany jedného z obhajcov konfrontovaný s tvrdením tohto obhajcu, že počas výsluchu pred vyšetrovateľom neuvádzal skutočnosť, ktorú uviedol na tomto hlavnom pojednávaní, a to že sa sťažovatelia museli v suteréne vyzliecť donaha pod vyhrážkou, že inak bude na nich pustený pes. Z obsahu spisového materiálu však vyplýva, že toto tvrdenie obhajcu nebolo pravdivé, keďže sťažovateľ uvedenú skutočnosť uvádzal aj počas výsluchu v prípravnom konaní, a to konkrétne počas výsluchu realizovaného 27. mája 2009 (pozri spisový materiál z prípravného konania, s. 1836). Zo strany krajského súdu bol ako závažný rozpor vo výpovedi sťažovateľa prezentovaný nesúlads v uvádzaných okolnostiach, ktoré sa týkali tvrdenia sťažovateľa o pohryzení psom, keď sťažovateľ v prípravnom konaní uvádzal, že ho pohryzol čierny pes do ľavej nohy, z ktorej nekrvácal, a na hlavnom pojednávaní uvádzal, že ho pohryzol hnedý pes do pravej nohy, z ktorej krvácal. V súvislosti s týmto konštatovaním krajského súdu ústavný súd opätovne poukazuje na formulované postuláty vyplývajúce aj z ustálenej judikatúry všeobecných súdov, podľa ktorej rozpory v drobných detailoch nie sú dostatočným dôvodom na vyslovenie nedôveryhodnosti svedeckej výpovede, keďže takýto záver opodstatňujú iba závažné rozpory, pričom zvlášť, keď sa svedok vyjadruje k udalostiam starým niekoľko rokov, nie sú rozpory v drobných detailoch dostatočným dôvodom na konštatovanie nedôveryhodnosti jeho výpovede. Farba psa, ktorý mal sťažovateľa uhryznúť, a konkretizácia nohy, do ktorej bol uhryznutý, sú práve takýmito detailmi, ktoré si sťažovateľ ani nemusel po udalostiach zapamätáť vzhľadom na už spomínanú výberovosť ľudskej pamäte, resp. s ohľadom na veľký časový odstup od popisovaných udalostí by bolo prirodzeným dôsledkom s ohľadom na spomínané oslabovanie pamäťových stôp, že si sťažovateľ takýto detail už presne nedokázal vybaviť. Pokiaľ ide o informáciu o krvácaní, kde krajský súd uvádzal, že sa sťažovateľ v prípravnom konaní vyjadril, že nekrvácal, a na hlavnom pojednávaní uviedol, že krvácal, ústavný súd zistil, že táto krajským súdom prezentovaná informácia nezodpovedá skutočnosti. Z obsahu spisového materiálu totiž vyplýva, že sťažovateľ počas výsluchov v prípravnom konaní nikdy neformuloval vyjadrenie, že nekrvácal, neuvádzal totiž žiadnu informáciu o krvácaní či nekrvácaní, k uhryznutiu psom opakovane uvádzal iba to, že nešlo o vážne zranenie, že mal na nohe po uhryznutí škrabanec. Obdobný záver o oslabovaní pamäťových stôp platí napr. aj o okolnosti, že sťažovateľ po uplynutí štyroch rokov od vyšetrovaných udalostí v porovnaní s výsluchom v prípravnom konaní na hlavnom pojednávaní už nedokázal uviesť presný počet policajtov, ktorí sa mali nachádzať na policajnej stanici v čase predvedenia sťažovateľov. Uvedené o to viac platí aj v situácii, keď bol sťažovateľ opakovane vypočúvaný aj na ďalšom termíne hlavného pojednávania 15. marca 2017 po uplynutí ôsmich rokov od vyšetrovaných udalostí, kde si celkom prirodzene v porovnaní s výpoveďami z prípravného konania už nedokázal vybavovať podrobnosti vyšetrovaných udalostí.

59.2. V prípade sťažovateľa [REDAKOVANÉ] bola jeho výpoveď z prípravného konania použitá aj na hlavnom pojednávaní prehratím obrazovo zvukového záznamu obsahujúceho výsluchy z prípravného konania (vykonané 9. apríla 2009, 27. mája 2009, 20. augusta 2009) podľa § 270 ods. 2 Trestného poriadku vzhľadom na postup vyžadovaný § 135 ods. 3 a 4 Trestného poriadku, pričom takto realizovaná výpoveď bola doplnená doplňujúcimi otázkami kladenými sťažovateľovi na hlavnom pojednávaní. Vo svojich výpovediach v prípravnom konaní sťažovateľ popísal základné momenty vyšetrovanej udalosti, že po príchode na obvodné oddelenie bol pohryzený psom, pred psy boli hodení aj ostatní sťažovatelia a z nich pes uhryzol aj [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], museli sa vzájomne fackovať, pričom on sa fackoval s [REDAKOVANÉ] a potom s [REDAKOVANÉ], museli sa na príkaz policajta po fackovaní pobožkať, prítomní boli pri tom šiesti alebo siedmi policajti, z ktorých niektorí si ich nahrávali mobilným telefónom, po fackovaní boli poslaní do „diery“, kde sa museli vyzliecť a vytriasť si oblečenie, a [REDAKOVANÉ] zavesil jeden z policajtov na zábradlie, keďže mu neuviedol svoj správny vek, a udieral ho po rukách. Vo výpovedi ďalej uviedol, že po tom, čo vyšli von z „diery“, jeden z policajtov prišiel s obedom, mal prsteň a zlatú retiazku, ktorú „ponúkal“ sťažovateľom, a [REDAKOVANÉ], ktorý ju nechcel, kopol do nohy, takisto, že tento policajt kúpil kapučíno [REDAKOVANÉ] a tiež povedal [REDAKOVANÉ], aby buchol po hlave s lopatou [REDAKOVANÉ]. Spomenul, že vtedy prišiel aj druhý policajt, ktorý mal pištoľ, ktorú priložil k hlave [REDAKOVANÉ]. Tiež uviedol, že potom ešte boli v inej miestnosti, kde im už nikto neubližoval a prišla tam policajтка, ktorú videl na začiatku, keď prišli do budovy, ktorá si ich vtedy fotila mobilom. Na hlavnom pojednávaní počas kladenia otázok sťažovateľ označil, že jedným z tých, ktorí na nich púšťali psy, bol prítomný obžalovaný [REDAKOVANÉ]. Krajský súd ako závažné rozpory vo výpovedi sťažovateľa prezentoval nesúlad v uvádzaných okolnostiach, ktoré sa týkali tvrdenia sťažovateľa o pohryzení psom, keď sťažovateľ v prípravnom konaní uviedol, že ho pohryzol pes a krvácal, že označil obžalovaného [REDAKOVANÉ] ktorý mal mať čierneho psa, a uviedol, že psy pohryzli [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], pričom na hlavnom pojednávaní uvádzal, že ho pohryzol pes a nekrvácal, označil obžalovaného [REDAKOVANÉ] ktorý mal mať dva psy, hnedého a čierneho, a že [REDAKOVANÉ] pohryzli dva psy. Aj na tomto mieste opäť ústavný súd opakuje, že pri hodnotení svedeckej výpovede treba odlišovať podstatné momenty popisovaných udalostí od drobných detailov, kde rozpory v drobných detailoch nepredstavujú dostatočný dôvod na konštatovanie nedôveryhodnosti svedeckej výpovede, o to viac v situáciách, keď sa svedok vyjadruje k udalostiam starým niekoľko rokov. Navyše, ústavný súd poukazuje na to, že pokiaľ ide o informáciu o krvácaní, kde krajský súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, že sa sťažovateľ v prípravnom konaní vyjadril, že krvácal, a na hlavnom pojednávaní uviedol, že nekrvácal, ústavný súd zistil, že táto krajským súdom prezentovaná informácia nezodpovedá skutočnosti. Z obsahu spisového materiálu totiž vyplýva, že sťažovateľ počas výsluchu na hlavnom pojednávaní v odpovedi na položenú otázku jasne uviedol: „Áno, krvácal som z rany na nohe.“ (pozri spisový materiál zo súdnej časti konania, s. 5449). V súvislosti s otázkami, ktoré boli tomuto sťažovateľovi na hlavnom pojednávaní kladené po prehratí obrazovo-zvukového záznamu obsahujúceho jeho výpovede z prípravného konania, ústavný súd zaznamenal, že zo strany obžalovaných boli sťažovateľovi kladené otázky typu: nech ukáže, aký bol vysoký pes; nech sa vyjadrí, koľko času ubehlo od toho, ako mal byť naňho pustený pes do času, keď ho policajt kopol; z ktorej jazvy krvácal; kde sa k takýmto otázkam pridal aj jeden z prísediacich členov senátu so svojou otázkou: nech sa sťažovateľ vyjadrí, v akej vzdialenosti stál, keď [REDAKOVANÉ] buchol lopatou po hlave [REDAKOVANÉ]. Ústavný súd takéto gradujúce kladenie otázok týkajúcich sa

(nepodstatných) detailov, pri ktorých vzhľadom na už prezentované závery o výberovosti ľudskej pamäti a jej nestálosti je vo všeobecnosti vysoko nepravdepodobné, že si ich svedok po uplynutí niekoľkých rokov bude schopný vybaviť, považuje za hraničiace so šikanou svedka, ktorej cieľom nie je vedenie kontradiktórneho výsluchu svedka, ale unavenie svedka, jeho zdeptanie a zneistenie s cieľom, aby svedok na ďalšie odpovede rezignoval alebo sa pri odpovediach pomýlil. Podľa § 253 ods. 3 Trestného poriadku hlavné pojednávanie vedie a všetky opatrenia smerujúce na zabezpečenie jeho riadneho priebehu nariaďuje predseda senátu. Pritom prihliada na oprávnené záujmy strán. Podľa § 253 ods. 3 Trestného poriadku predseda senátu je povinný dbať na to, aby hlavné pojednávanie nebolo zdržované výkladmi a prejavmi, ktoré nemajú vzťah k prejednávanej veci, a aby bolo zamerané čo najúčinnnejšie na objasnenie veci v rozsahu nevyhnutnom pre spravodlivé rozhodnutie. Podľa § 258 ods. 2 Trestného poriadku výsluch môže predseda senátu prerušiť len vtedy, ak výsluch nie je vedený v súlade so zákonom alebo ak je výsluch vedený inak nevhodným spôsobom, alebo ak predseda alebo člen senátu považujú za nevyhnutné položiť obžalovanému otázku, ktorú nemožno odložiť na dobu po skončení výsluchu. Citovaný § 253 ods. 3 Trestného poriadku sa týka vedenia hlavného pojednávania, a teda aj dokazovania, je nielen právom, ale aj povinnosťou predsedu senátu kontrolovať počas dokazovania spôsob vedenia výsluchu a zareagovať, ak sa tento zjavne vymyká hľadiskám účelnosti a dôstojnosti konania, teda keď nie je zameraný na vedenie kontradiktórneho výsluchu. Ukončenie šikanózneho výsluchu svedka nemožno totiž pokladať za porušenie práv obhajoby, pretože obhajoba, ktorá zneužije svoje právo, sa tohto práva na kontradiktórny výsluch svedka sama vzdáva. Úlohou predsedu senátu bolo zakročiť a ukončiť šikanózny výsluch sťažovateľa, o to viac za okolností, keď sa v prípade sťažovateľa uplatňoval postup podľa § 135 ods. 3 a 4 Trestného poriadku, teda sťažovateľ bol osobou mladšou ako 18 rokov a s ohľadom na okolnosti trestnej veci jeho výsluch pred súdom v zásade nemal byť vykonaný, teda sa mal obmedziť iba na vykonanie obrazovo-zvukového záznamu obsahujúceho jeho výsluch z prípravného konania.

59.3. Sťažovateľ [REDAKOVANÉ] ako svedok na hlavnom pojednávaní vykonanom 30. januára 2014 po uplynutí viac ako štyroch rokov od doby vyšetrovanej udalosti zhodne so svojimi výpoveďami z prípravného konania, ktoré boli vykonané v priebehu roku 2009 (tri výsluchy vykonané 8. apríla 2009, 27. mája 2009 a 20. augusta 2009), popísal základné momenty vyšetrovaných udalostí, keď uviedol, že po príchode na policajnú stanicu boli na sťažovateľov púšťané psy, konkretizoval, že išlo o dva psy, potvrdil, že sa museli navzájom fackovať, že ich policajti usmerňovali, kto má koho udrieť, ďalej že sa dole v šachte museli vyzliecť donaha a že v tom čase jeden z policajtov zobral [REDAKOVANÉ], ktorého sa pýtal na nejaké meno a preložil ho cez zábradlie, dodal tiež, že policajti tieto udalosti, keď na nich púšťali psy, keď sa museli vzájomne fackovať a keď boli vyzlečení, snímali mobilným telefónom. Ďalej zhodne s predchádzajúcou výpoveďou z prípravného konania si sťažovateľ spomenul, že po tom, čo vyšli späť hore zo suterénu, prišiel jeden policajt, ktorý im ponúkal, aby mu ukradli retiazku a že tento policajt stúpil [REDAKOVANÉ] na nohu. Takisto si sťažovateľ spomenul na v prípravnom konaní opisovaný incident s lopatou, ktorou ho na príkaz policajta buchol [REDAKOVANÉ] po hlave, že to bolo prikázané aj jemu, aby buchol po hlave lopatou [REDAKOVANÉ] on to však neurobil, tiež opäť potvrdil, že policajt vyzval [REDAKOVANÉ], aby mu olízal topánku. Sťažovateľ súčasne počas kladenia otázok zameraných na detaily upozorňoval, že od udalostí ubehli viac ako štyri roky, takže pomaly na okolnosti týkajúce sa týchto udalostí zabúda.

59.4. V prípade sťažovateľa [REDAKOVANÉ] bola jeho výpoveď z prípravného konania použitá aj na hlavnom pojednávaní prehratím obrazovo-zvukového záznamu obsahujúceho výsluchy z prípravného konania podľa § 270 ods. 2 Trestného poriadku vzhľadom na postup vyžadovaný § 135 ods. 3 a 4 Trestného poriadku, pričom takto realizovaná výpoveď bola doplnená otázkami kladenými sťažovateľovi na hlavnom pojednávaní. Vo svojich výpovediach v prípravnom konaní (výsluchy vykonané 9. apríla 2009, 27. mája 2009, 20. augusta 2009 a 27. augusta 2009) sťažovateľ popísal základné momenty vyšetrovanej udalosti, keď najprv uviedol, že po príchode na policajnú stanicu boli na sťažovateľov pustené psy, kde popisoval, že išlo o dva psy, čierneho a hnedého, konkrétne jeho však psy nepohrýzli, pretože podľa jeho vyjadrenia tam bol jeden dobrý policajt, ktorý ho odtiahol a presunul na schody, psy pohrýzli [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Ďalej sťažovateľ uviedol, že potom boli policajtmi nútení vzájomne sa fackovať a po fackovaní sa pobožkať, sťažovateľ sa mal fackovať s [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] s [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] s [REDAKOVANÉ]. Tí istí policajti im potom povedali, aby išli do „takej kocky“ a prikázali im vyzliecť sa donaha a držať ruky za hlavou, odtiaľ ho zavolať jeden z policajtov, ktorého sťažovateľ popisoval ako najhoršieho, „nabitého“, so žltými vlasmi, nakrátko ostrihanými s dlhším pásom vlasov v strede a tento ho zobral na druhé poschodie, kde ho dal na zábradlie, ktorého sa sťažovateľ držal a policajt ho bil po rukách. Policajti si podľa sťažovateľa natáčali mobilnými telefónmi, keď na nich púšťali psy, keď sa vzájomne fackovali a keď sa vyzliekali. Ďalej popísal, že potom prišiel chudý, vysoký policajt, ktorý mal prsteň a retiazku, ktorú im ponúkal, oni ju odmietli, za čo im dal facku. Keď tento policajt odišiel, prišiel ďalší, ktorý mal krátke čierne vlasy, bol nabitý a mal pištoľ, ktorú nabil tak, že vytiahol zásobník a zastrčil ho späť do zbrane, potom túto zbraň priložil [REDAKOVANÉ] k hlave, tento policajt takisto prikázal [REDAKOVANÉ], aby uderil lopatou po hlave [REDAKOVANÉ], čo [REDAKOVANÉ] aj urobil. Sťažovateľ ďalej uviedol, že potom ich presunuli do inej miestnosti, kde sa museli otočiť k stene a dať ruky na stenu, tu podľa sťažovateľa policajt, ktorý predtým priložil [REDAKOVANÉ] pištoľ k hlave, [REDAKOVANÉ] povedal, aby mu olízal topánku, [REDAKOVANÉ] sa ponúkol, že to urobí za neho. Policajt, ktorý mal prsteň a retiazku, potom kúpil [REDAKOVANÉ] kapučíno. Pri jednom z výsluchov uviedol, že policajt ktorého spoznal pri rekognícii ([REDAKOVANÉ]), im nič nerobil, iba stál a pozeral sa na nich, keď sa fackovali, nenatáčal si ich mobilom. Na hlavnom pojednávaní sťažovateľ z prítomných obžalovaných označil [REDAKOVANÉ] ku ktorému uviedol, že im ponúkal striebro a prsteň, uvádzal, že policajti ich natáčali, ako si dávali facky, keď na nich púšťali psy a keď boli v „diere“, že psy na nich huckali policajti, psy pohrýzli [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], že policajt ho zavesil na zábradlie, lebo nevedel povedať meno svojej matky, upresnil, že policajt s retiazkou nebol prítomný v čase, keď sa fackovali, že mal poobedňajšiu smenu a keď prišiel, začal ich biť.

59.5. V prípade sťažovateľa [REDAKOVANÉ] bola jeho výpoveď z prípravného konania použitá aj na hlavnom pojednávaní prehratím obrazovo-zvukového záznamu obsahujúceho výsluchy z prípravného konania podľa § 270 ods. 2 Trestného poriadku vzhľadom na postup vyžadovaný § 135 ods. 3 a 4 Trestného poriadku, pričom takto realizovaná výpoveď bola doplnená otázkami kladenými sťažovateľovi na hlavnom pojednávaní. Vo svojich výpovediach v prípravnom konaní (výsluchy vykonané 9. apríla 2009, 27. mája 2009 a 20. augusta 2009) sťažovateľ popísal základné momenty vyšetrovanej udalosti veľmi útržkovito. Uviedol, že ich na polícii policajti bili, boli tam dva psy, najprv uvádzal, že psy pohrýzli aj jeho, potom uviedol, že jeho nepohrýzli, ďalej uviedol, že sa sťažovatelia museli navzájom biť „pozauši“, on sa fackoval s [REDAKOVANÉ], museli sa

vyzliecť a triasť vecami, či nemajú peniaze, ktoré zobrali starej pani, policajti ich natáčali a fotili „na telefón“, jeden policajt mu dal pištoľ k hlave, prikázal mu olízať topánku, čo on neurobil, a musel udrieť [REDAKOVANÉ] lopatou po hlave. Na hlavnom pojednávaní na otázky odpovedal tak, že si pamätá málo, uviedol, že ich bili, hádzali do diery, pištoľ mu ukázali (naznačil, že mu ju dali k hlave), povedali mu, aby dal s lopatou [REDAKOVANÉ] po hlave, označil dvoch obžalovaných, a to [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Uviedol, že prvý ich bil a ten druhý mu ukázal tú pištoľ a prikázal olízať topánku, pri fackovaní boli aj psy a obžalovaný [REDAKOVANÉ] mu (na ktorého ukázal) kúpil kapučíno.

59.6. Sťažovateľ [REDAKOVANÉ] ako svedok na hlavnom pojednávaní vykonanom 30. januára 2014 po uplynutí viac ako štyroch rokov od doby vyšetrovanej udalosti zhodne so svojimi výpoveďami z prípravného konania, ktoré boli vykonané v priebehu roku 2009 (výsluchy vykonané 8. apríla 2009, 27. mája 2009 a 20. augusta 2009), popísal základné momenty vyšetrovaných udalostí, keď uviedol, že po príchode do budovy policajnej stanice sa tam nachádzali aj psy, hnedý a čierny, ktorí prišli spolu s nimi a policajtmí (sťažovateľ na hlavnom pojednávaní označil aj obžalovaného [REDAKOVANÉ] že ide o policajta, ktorý mal psy), ďalej uviedol, že si kľakli na zem a boli na nich pustené psy, jeho pes neuhryzol, psy pohrýzli [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Takisto uviedol, že sa museli vzájomne fackovať a pobožkať, policajti im povedali, aby sa fackovali silnejšie a natáčali si to na mobil, potom museli ísť do „diery“ a vyzliecť sa, policajti im nadávali „do degešov a cigánov“. Spomenul si, že jeden z policajtov držal (vysoký, ktorý im prikázal ísť do „diery“) [REDAKOVANÉ] cez zábradlie a pýtal sa ho, ako sa volá jeho matka, potom ho pustil naspäť do „diery“. Taktiež si spomenul, že jeden z policajtov im ponúkal šperky, aby si ukradli jeho retiazku, že to bol policajt, ktorý na nich „urobil kopačky“. Uviedol, že jeden z policajtov povedal [REDAKOVANÉ], aby mu pobožkal topánku a sťažovateľ sa ponúkol, že to urobí on, policajt mu na to povedal, že nemusí a môže si sadnúť. Potvrdil, že videl, ako [REDAKOVANÉ] na príkaz policajta udel lopatou po hlave [REDAKOVANÉ]. Počas výpovede na hlavnom pojednávaní zdôraznil, že od udalosti ubehli štyri roky, preto si na všetko nespomína. Na tomto hlavnom pojednávaní bol sťažovateľ zo strany jedného z obhajcov konfrontovaný s tvrdením obhajcu, že počas výsluchu pred vyšetrovateľom neuvádzal skutočnosť, ktorú uviedol na tomto hlavnom pojednávaní, a to že jeden z policajtov prevesil [REDAKOVANÉ] cez zábradlie. Z obsahu spisového materiálu však vyplýva, že toto tvrdenie obhajcu nebolo pravdivé, keďže sťažovateľ uvedenú skutočnosť uvádzal aj počas výsluchu v prípravnom konaní, a to konkrétne počas výsluchu realizovaného 27. mája 2009 (pozri spisový materiál z prípravného konania, s. 1872).

60. Rovnaké závery v otázke spôsobu posudzovania a hodnotenia svedeckej výpovede, aké vyslovil ústavný súd v bode 57 tohto nálezu, platia aj vo vzťahu k výpoveďiam príbuzných sťažovateľov, ktoré konajúci súd vyhodnotil rovnako ako výpovede sťažovateľov ako nedôveryhodné. Zapojenie príbuzných obetí zlého zaobchádzania do vyšetrovania a ich vypočutie vo vedenom trestnom konaní vo všeobecnosti posilňuje prvok verejnej kontroly, ktorý je imanentným atribútom práva na účinné vyšetrovanie. Krajský súd v namietanom uznesení výpovede príbuzných sťažovateľov kvalifikuje v rámci dôkaznej situácie ako dôkaz kľúčový. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že z hľadiska prameňa poznatkov svedecké výpovede príbuzných sťažovateľov, ktorí reproduktujú informácie o vyšetrovanej udalosti, ktorých neboli osobne účastní, ale im mali byť iba sprostredkované sťažovateľmi, majú charakter odvodeného dôkazu (tzv. svedectvo z počutia). Tento typ dôkazu dôkazná teória hodnotí ako alternatívny dôkaz bezprostredných svedectiev, ktorý je prípustný, avšak je potrebné vykladať ho vo vzťahu k ostatným priamym, prípadne nepriamym

dôkazom, ktoré boli v konaní zabezpečené, pretože sami osebe takéto svedectva z počutia nie sú spôsobilé vytvoriť ničím nerušenú sústavu dôkazov, ktoré vyvolávajú jeden jediný možný záver o priebehu skutku. Aj takéto dôkazy sú použiteľné v konaní pred súdom, pričom slúžia skôr na logické odôvodňovanie pri skutkových dedukciách v konaní preukazovaných inými priamymi dôkazmi (pozri napr. rozsudok najvyššieho súdu č. k. 4 To 1/2017 z 11. apríla 2018). Nie je preto podľa ústavného súdu v kontexte dôkaznej situácie posudzovanej trestnej veci celkom príliehavé pripisovať týmto výpovediam príbuzných sťažovateľov kľúčové postavenie tak, ako to prezentuje vo svojom rozhodnutí krajský súd.

61. Do reťaze dôkazov, ktoré mali byť v súdnom konaní v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov hodnotené nielen samostatne, ale aj v spojitosti s inými dôkazmi, patrí nepochybne obrazovo-zvukový záznam na DVD nosiči, ktorý, ako už bolo uvedené, v podstate inicioval oficiálne vyšetrovanie v trestnej veci sťažovateľov. Rovnako ako v prípade výpovedí sťažovateľov, predstavuje tento dôkaz z hľadiska prameňa poznania tzv. dôkaz pôvodný (bezprostredný), ktorý je navyše charakterizovaný objektívnym a trvácnym zachytením vonkajších udalostí. Je nesporné, že v kontexte vlastného obsahu záznamu tieto vlastnosti robia z tohto dôkazu, tak ako je to v prípade výpovedí obetí potenciálneho zlého zaobchádzania, dôkaz zásadného významu, tzv. kľúčový dôkaz, čo bolo napokon konštatované aj v rozsudku ESLP vo veci sťažovateľov (bod 58 rozsudku).

62. Krajský súd opakovane vo svojich dvoch zrušujúcich uzneseniach formuloval právny záver, v ktorom potvrdil dôkaznú spôsobilosť dotknutého audiovizuálneho materiálu a poukázal na potrebu verifikácie jeho obsahu prostredníctvom znaleckého skúmania. Ústavný súd považuje za nevyhnutné s konečnou platnosťou uzavrieť diskusiu o prípustnosti použitia označeného dôkazu, teda vyjadriť sa k ústavno-právnomu rozmeru otázky prípustnosti tohto dôkazu v posudzovanej veci. Úvahy o nezákonnosti označeného záznamu v danom prípade podnietila skutočnosť, že išlo o tzv. súkromnú nahrávku, t. j. obrazovo-zvukový záznam vytvorený súkromnou osobou mimo využitia inštitútov zakotvených v Trestnom poriadku či v inom zákone (použitie informačno-technických prostriedkov). Použitie súkromnej nahrávky v trestnom konaní otvára mnohokrát pertraktovanú otázku možnej nezákonnosti takéhoto dôkazu z dôvodu zachytenia podoby alebo prejavov fyzickej osoby, prípadne oboch súčasne, bez vedomia tejto osoby alebo dokonca proti jej vôli, teda v kolízii s § 11 a § 12 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z okolností posudzovanej veci, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v rámci ktorej už v minulosti vyslovil, že aj osoby verejného záujmu vrátane verejných činiteľov majú právo na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka v prípadoch neoprávneného zásahu do niektorého z ich základných práv upravených v čl. 16 a čl. 19 ústavy, pretože postavenie verejných činiteľov ich nevylučuje z uplatnenia občianskoprávnej ochrany osobnosti. Za súčasť základného práva na súkromie a ani za prejav osobnej povahy v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka však nemožno u verejného činiteľa, akým je príslušník polície, považovať výkon jeho zákonom upravenej služobnej právomoci na verejnosti, resp. v službe. Zatiaľ čo do súkromia osôb, a teda aj do predmetu ochrany osobnosti patria zásadne otázky týkajúce sa ich intímnej sféry (písomnosti osobnej povahy, záznamy prejavov osobnej povahy), v prípade výkonu ústavnej alebo zákonnej právomoci verejných činiteľov na verejnosti (v službe) ide o diametrálne odlišné otázky verejnej, a nie súkromnej sféry, ktoré nemožno v žiadnom prípade považovať za súčasť ich základného práva na súkromie (pozri II. ÚS 44/00). Je nesporné, že obsahom predmetného zvukovo-obrazového

záznamu nie sú prejavy osobnej povahy patriace do intímnej sféry človeka, záznam totiž zachytáva výkon služobnej činnosti, aj keď zjavne prekračujúcej rámec zákona, verejných činiteľov, policajtov týkajúcej sa úkonov voči osobám obmedzeným na osobnej slobode v priestoroch policajnej stanice. O kolízii obsahu uvedeného záznamu s obsahom príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka poskytujúcich ochranu súkromnej sféry fyzickej osoby, a teda o nezákonnosti označeného záznamu ako dôkazu v trestnom konaní, tak nemožno hovoriť.

63. Okresný súd v priebehu vedeného trestného konania spochybňoval možnosť použitia uvedeného záznamu, keď argumentoval, že v prípade uvedeného záznamu na nosiči nejde o primárny pôvodný záznam zachytených udalostí, ale o vytvorenú kópiu, ktorá svojou povahou podľa názoru okresného súdu nemohla zaručiť autenticitu obsahu. Takýto názor prezentoval okresný súd i napriek tomu, že príslušný znalec v znaleckom posudku z 31. augusta 2009 na túto otázku v podstate odpovedal a vysvetlil, že kopírovaním a prevodmi pôvodne vytvorených digitálnych súborov sa dokonca nezhoršuje ani kvalita záznamu. V zmysle znaleckého vyjadrenia je teda irelevantné, či ide o pôvodný originál nahrávky vytvorenej snímaním mobilným telefónom alebo jej kópiu, vytvorená kópia ako taká je totiž z hľadiska obsahu zachyteného obrazu a zvuku totožná s originálom a samotným kopírovaním sa totožnosť zaznamenaného obsahu nemení. Otázkou, ktorá bola napokon na základe záväzného pokynu krajského súdu znalecky riešená a zodpovedaná, bola autenticnosť vlastného obsahu záznamu. Pri verifikácii tohto záznamu sa skúmalo, či obsah obrazovo-zvukového záznamu zachytáva autentické udalosti, teda či nie je výsledkom tzv. videomontáže alebo výsledkom umelého naaranžovania zachytených scén buď pred zeleným plátnom, alebo zohraným hereckým predstavením v priestoroch policajnej stanice. V rámci znaleckého skúmania znalec vylúčil vytvorenie obsahu záznamu videomontážou. Znalec takisto vylúčil naaranžovanie scén pred zeleným plátnom. Znalec s vysokou pravdepodobnosťou vylúčil aj naaranžovanie zachytených scén prostredníctvom zohraného hereckého predstavenia v priestoroch policajnej stanice. Po oboznámení sa s obsahom záznamu variant o zohranom hereckom predstavení v priestoroch policajnej stanice vyznieva celkom absurdne aj ústavnému súdu.

64. V oboznámení sa s obsahom uvedeného audiovizuálneho materiálu vyplynuli pre ústavný súd nasledujúce zistenia:

64.1. Nosič obsahuje adresár s názvom „Slovenské Guantanámo“, pričom v tomto adresári sa nachádza šesť súborov označených ako „Cigoši 1“, „Cigoši 2“, „Cigoši 3“, „Cigoši 4“, „Cigoši 5“ a „Cigoši 6“.

64.2. Prvý z uvedených súborov podľa vnímania ústavného súdu zachytáva tieto udalosti:

Dvaja z poškodených sa na pokyn dospeléj osoby pobožkajú a odchádzajú mimo, z obsahu celého záznamu je zrejmé, že predtým sa vzájomne fackovali (držia si líca s výrazom bolesti, pričom to vyplýva aj zo záznamov v nasledujúcich súboroch). Následne prichádzajú na slovný pokyn iní dvaja poškodení a dostávajú pokyny od dospelých osôb, aby sa fackovali a zosilnili intenzitu tohto fackovania, ide o minimálne dve rôzne osoby mužského pohlavia, ktoré dávajú tieto pokyny, a pritom zvyšujú na poškodených hlas a kričia, rozprávajú aj tzv. východoslovenským nárečím. Krátko počuť aj ženský smiech. Na zázname stoja ostatní poškodení a na toto fackovanie sa pozerajú, sú zreteľné postavy dvoch policajtov vpravo, jeden telefonuje, druhý si priebeh fackovania natáča mobilným telefónom a tiež naľavo stojí jeden policajt plnej postavy. V okolí je rozložené stavebné náradie (drevené rebríky, vedrá).

64.3. Druhý z uvedených súborov podľa vnímania ústavného súdu zachytáva tieto udalosti:

Poškodení sa nachádzajú na chodbe, štyria sú pritísnutí o stenu na ľavej strane, na pravej strane sedí na zemi jeden poškodený a drží si s výrazom bolesti ľavú nohu, jeden poškodený sa skrýva za stolom. Pred poškodenými sa nachádzajú na vôdzkach mužmi v uniformách držané dva psy, ktorí sa trhajú vpred k poškodeným a štekajú. Je počuť usedavý detský plač. Dospelá osoba, muž, kričí na jedného z poškodených, aby bol už ticho a neplakal. Je počuť aj ženský hlas. Na zázname sú zachytené štyri dospelé osoby, ide o mužov v uniformách, dvaja z nich držia psy, dvaja stoja po bokoch (jeden z nich je nasnímaný v celej postave). Jeden z mužov s prejavom znechutenia prednesie slová: „banda cigánska“. Na chodbe vidno zavesený igelit na zakrytie, v pozadí sú vedrá obsahujúce zrejme maliarske farby.

64.4. Tretí z uvedených súborov podľa vnímania ústavného súdu zachytáva tieto udalosti:

V spodnom priestore budovy pod schodiskom všetci poškodení stoja popri stenách a dostávajú pokyny minimálne od dvoch osôb mužského pohlavia, a to ráznym hlasom a aj intenzívnym krikom, aby sa vyzliekali donaha, aby potom vytriasali svoje oblečenie a dali si následne ruky za hlavu, poškodení plnia tieto pokyny, pričom jeden z mužov im pri tom odrátava čas. Poškodení stoja napokon nahí s rukami za hlavou pri stenách. Okrem dvoch mužských hlasov, ktoré dávajú pokyny, počuť aj ďalšie asi dva hlasy iných mužov.

64.5. Štvrtý z uvedených súborov podľa vnímania ústavného súdu zachytáva tieto udalosti:

Dvaja poškodení (ide o tých istých poškodených, ktorí sa na zázname v súbore s označením „Cigoši 1“ na povel pobožkali) na tomto zázname sa na pokyn musia silno fackovať, pokyny dávajú dve rôzne osoby mužského pohlavia, jeden z poškodených je potom vymenený iným poškodeným (starším chlapcom), ktorého musí poškodený na povel silno fackovať. Na zázname prejde popri chlapcoch žena s čiernymi vlasmi. V zázname sa objaví aj časť postavy muža v policajnej uniforme, ktorý dáva pokyny. Potom aj druhý mladší chlapec je vymenený starším chlapcom a títo starší chlapci sa musia podľa pokynov muža s veľkou silou fackovať. Na chodbe vidno zavesený igelit na zakrytie, v pozadí sú vedrá obsahujúce zrejme maliarske farby.

64.6. Piaty z uvedených súborov podľa vnímania ústavného súdu zachytáva tieto udalosti:

Dvaja poškodení sa musia podľa pokynov dospelých mužov fackovať, pričom ide o tých istých poškodených, ktorí sa na zázname v súbore s označením „Cigoši 1“ na pokyn pobožkali. Je zaznamenaná zreteľná postava jedného z mužov v uniforme, ktorí dávajú pokyny k fackovaniu, vidno celú postavu tohto muža a počuť aj jeho hlas, keď dáva pokyny k fackovaniu. Poškodení sa nakoniec na pokyn pobožkajú a odchádzajú na bok. Na pokyn prichádzajú dvaja iní poškodení (ide o tých istých chlapcov, ktorí sa na zázname v súbore označenom „Cigoši 1“ museli vzájomne fackovať). Počas toho sa objavujú na zázname tri postavy, kde jednou z nich je už spomínaný muž, ktorého celú postavu bolo predtým vidno, ďalší muž si nahráva udalosť mobilným telefónom. Na zázname vidno ženskú postavu v nohaviciach, ktorá ide hore po schodoch, počas toho počuť smiech inej ženy. V pozadí počuť telefonujúceho muža. Nakoniec sa musia poškodení na pokyn pobožkať. Pri zábradlí stoja ostatní poškodení. Na záberoch vidno stavebné náradie (drevený rebrík).

64.7. Šiesty z uvedených súborov podľa vnímania ústavného súdu zachytáva tie isté udalosti, ktoré sú obsahom záznamu v súbore pod označením „Cigoši 4“.

65. K hodnoteniu vykonaného obrazovo-zvukového záznamu bolo v rozhodnutí krajského prezentované, že niektorí svedkovia z radu príslušníkov polície spoznali niektorých obžalovaných podľa výzoru a oblečenia v situáciách, keď títo na inkriminovanom zázname stáli pri automate na kávu, telefonovali a išli po schodisku, nešlo však o činnosti korešpondujúce so skutkovým dejom v zmysle obžalobného návrhu.

66. Ústavný súd po preštudovaní zápisníc o výpovediach svedkov vykonaných tak v prípravnom konaní, ako aj na hlavnom pojednávaní na tomto mieste v prvom rade konštatuje, že obsah výpovedí svedkov – príslušníkov polície v zmysle týchto zápisníc v niektorých prípadoch celkom nekorešponduje s údajmi o ich výpovediach, ktoré prezentuje v namietanom uznesení krajský súd. V konkrétnosti ústavný súd ilustruje:

66.1. Podľa krajského súdu, tak ako to uvádza v odôvodnení namietaného uznesenia, svedok [REDAKOVANÉ] (riaditeľ Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach) uviedol, že prehral obrazovo-zvukový záznam svojim podriadeným, pričom na ňom spoznal podľa hlasu obžalovaných [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Ústavný súd zistil, že v zmysle obsahu zápisnice z hlavného pojednávania uvedený svedok po výzve prokurátora na odstránenie rozporov tejto výpovede s výpoveďou z prípravného konania rozpor vysvetlil a uviedol, že je to tak, ako to uviedol v prípravnom konaní, a teda spoznal na zázname obžalovaných [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], podľa hlasu [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Z obsahu zápisnice takisto vyplýva, že svedok na tomto mieste dodal (ktorú časť výpovede svedka krajský súd v namietanom uznesení vôbec nezmieňuje): „Potom, keď už neboli v službe, boli [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] u mňa v kancelárii a povedali mi, že si neuvedomili, že čo sa tam dialo, boli veľmi zronení a ospravedlňovali sa. Povedali, že si neuvedomili, že niekto to natáča, teda že niekto má mobil v službe, keďže policajt nemôže mať počas služby súkromný mobil.“

66.2. Podľa krajského súdu svedok [REDAKOVANÉ] (policajný funkcionár) vo výpovedi uviedol, že podľa výzoru spoznal na zázname pravdepodobne [REDAKOVANÉ], ktorý mal na zázname podľa jeho vyjadrenia telefonovať pri automate na kávu, podľa hlasu spoznal [REDAKOVANÉ], ďalej súdiac podľa oblečenia, mohol byť podľa jeho vyjadrenia jedným zo psovodov [REDAKOVANÉ] a jedna postava by mohla podľa jeho vyjadrenia byť [REDAKOVANÉ]. Popis výpovede tohto svedka, tak ako ho prezentuje krajský súd, je skreslený. Ústavný súd totiž zistil, že v zmysle obsahu zápisnice z hlavného pojednávania uvedený svedok uviedol, že postavy, ktoré boli na zázname, ktorý mu prehrali nadriadení v práci, poznal, išlo o ich policajtov, spoznal na nej všetkých obžalovaných, ktorí boli na nahrávke. Vzhľadom na odstup času sa odvolal na svoju výpoveď z prípravného konania. Podľa obsahu zápisnice z prípravného konania tento svedok uviedol, že na základe obrazovo-zvukového záznamu, ktorý mu prehral vyšetrovateľ na zázname „Cigoši 1“, spoznal [REDAKOVANÉ] podľa výzoru, ako telefonuje pri automate na kávu, hlas podľa neho patrí [REDAKOVANÉ] ktorý hovorí niečo v zmysle „to čo bola za facka“, vľavo a vpravo podľa oblečenia spoznal jednoznačne psovodov. Na zázname „Cigoši 2“ spoznal jednoznačne psovodov podľa oblečenia so psami a podľa vzhľadu spoznal [REDAKOVANÉ]. Na zázname „Cigoši 3“ nespoznal žiadnu osobu. Na zázname „Cigoši 4“ sa podľa jeho vyjadrenia opakuje hlas ako na predchádzajúcom zázname „Cigoši 3“ a nevie uviesť, komu patrí. Taktiež sa tam mihne osoba ženského pohlavia a podľa oblečenia, a to čierneho trička, bol svedok toho názoru, že ide o príslušníčku obvodného oddelenia. Na zázname „Cigoši 5“ spoznal psovoda [REDAKOVANÉ] ktorý stojí v pozadí fackujúcich sa detí, podľa hlasu spoznal [REDAKOVANÉ] ktorý hovorí „dobré, dobré, dobré, drž sa“, no nie je si celkom istý. Podľa neho po schodoch

ide žena a podľa oblečenia, a to čierneho trička a čierneho puzdra na zbraň, bol toho názoru, že ide o príslušníčku polície.

66.3. Podľa vyjadrenia krajského súdu svedok [REDAKOVANÉ] (funkcionár na obvodnom oddelení) spoznal na zázname pravdepodobne [REDAKOVANÉ], pričom v čase spoznávania vedel, kto z oddelenia kynológie mal v ten deň službu. Podľa zistenia ústavného súdu v zmysle obsahu zápisnice z hlavného pojednávania tento svedok výslovne uviedol, že spoznal obžalovaného [REDAKOVANÉ] ten bol na zázname podľa neho zobrazený dosť dlho a svedok potvrdil, že to, čo uviedol v prípravnom konaní, je pravda, teda že ho spoznal podľa postavy, upozornil, že od udalosti ubehla dlhá doba piatich rokov na to, aby zodpovedal všetky detaily, na ktoré sa ho na hlavnom pojednávaní pýtala obhajkyňa jedného z obžalovaných.

66.4. Podľa krajského súdu svedok [REDAKOVANÉ] (zástupca riaditeľa odboru poriadkovej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach) vypovedal, že na zázname spoznal [REDAKOVANÉ], ktorý mal stáť a telefonovať pri automate na kávu, a tiež [REDAKOVANÉ]. Podľa zistenia ústavného súdu v zmysle obsahu zápisnice z hlavného pojednávania tento svedok potvrdil, že to, čo uviedol v prípravnom konaní, je pravda a že vizuálne spoznal osoby [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a podľa hlasu spoznal [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] hodnotil kvalitu záznamu ako priemernú a podľa neho bolo jasne vidieť postavy. Podľa zápisnice z prípravného konania tento svedok na zázname „Cigoši 1“ spoznal podľa vzhľadu [REDAKOVANÉ] stojaceho pri automate na kávu, kde telefonoval, podľa hlasu spoznal [REDAKOVANÉ] pričom citoval, čo presne menový na zázname hovorí, podľa hlasu tiež spoznal [REDAKOVANÉ] pričom citoval, čo presne menovaný na zázname hovorí. Na zázname „Cigoši 2“ spoznal podľa výzoru [REDAKOVANÉ] Na zázname „Cigoši 3“ spoznal podľa hlasu [REDAKOVANÉ] pričom citoval, čo menovaný na zázname hovorí. Na zázname „Cigoši 4“ spoznal podľa hlasu [REDAKOVANÉ] pričom citoval, čo menovaný na zázname hovorí. Na zázname „Cigoši 5“ spoznal podľa hlasu [REDAKOVANÉ] pričom citoval, čo presne menovaný na zázname hovorí, podľa hlasu tiež [REDAKOVANÉ] ktorý podľa jeho vyjadrenia s niekým telefonoval, podľa výzoru spoznal psovoda [REDAKOVANÉ] ktorý podľa jeho vyjadrenia dával pokyny k fackovaniu.

66.5. Podľa krajského súdu svedok [REDAKOVANÉ] sa k hlasom na zázname nevedel vyjadriť a k postavám sa vyjadril, že si myslí, že je tam [REDAKOVANÉ], pričom v prípravnom konaní vypovedal, že na zázname spoznal [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Podľa zistenia ústavného súdu v zmysle obsahu zápisnice z hlavného pojednávania tento svedok najskôr uviedol, že si myslí, že na zázname bol [REDAKOVANÉ] neskôr po výzve prokurátora na odstránenie rozporov tejto výpovede s výpoveďou z prípravného konania uviedol, že si pamätá na to, že v prípravnom konaní pred vyšetrovateľom hovoril, že na zázname spoznal [REDAKOVANÉ] Súčasne na hlavnom pojednávaní svedok dodal, že na zázname videl [REDAKOVANÉ] ktorá išla hore po schodoch, [REDAKOVANÉ] stál pri dverách a [REDAKOVANÉ] stál pri schodoch, ako sa ide na prvé poschodie.

66.6. Podľa krajského súdu svedok [REDAKOVANÉ] vypovedal, že si preveril, kto bol v inkriminovaný deň v službe, a tak na zázname spoznal pravdepodobne [REDAKOVANÉ]. Ústavný súd konštatuje, že v spisovom materiáli sa zápisnica o výsluchu svedka [REDAKOVANÉ] vôbec nenachádza a o takomto svedkovi sa nezmieňuje ani namietaný rozsudok okresného súdu.

67. V druhom rade vo vzťahu ku skutkovému záveru prezentovanému krajským súdom v namietanom uznesení, a to že niektorí svedkovia z radov policajtov síce na zázname spoznali niektorých obžalovaných, nie však pri činnosti, ktorá by korešpondovala so skutkovým dejom

v zmysle obžalobného návrhu, ústavný súd konštatuje, že tento záver je, čo sa týka určitej skupiny osôb (obžalovaných), arbitrárny a vo vzťahu k jednej osobe (obžalovanému) nezodpovedá vykonanému dokazovaniu, resp. je rozporný s vykonaným dokazovaním. Ústavný súd pritom poukazuje na obsah zápisníc o výsluchoch svedkov – policajtov (vykonaných v prípravnom konaní a na hlavnom pojednávaní). V zmysle skutkovej vety obžaloby sa mali obžalovaní [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] ([REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] vyšetrovaného skutku dopustiť tým, že ako policajti mali sledovať ostatných policajtov dopúšťať sa skutkov popísaných v obžalobnom návrhu a proti takému konaniu nezakročili. Podľa obsahu vykonaných výsluchov na zázname „Cigoši 1“ označil svedok [REDAKOVANÉ] obžalovaného [REDAKOVANÉ], kde uviedol, že je na zázname menovaný, ako stojí a telefonuje. Obdobne sa vyjadril vo svojom výsluchu aj svedok [REDAKOVANÉ] a tiež svedok [REDAKOVANÉ]. Z obsahu obrazovo-zvukového záznamu je podľa vnímania ústavného súdu celkom zjavné, že osoba, ktorá bola špecifikovanými svedkami označená ako obžalovaný [REDAKOVANÉ] (stojaca pri automate na kávu a telefonujúca), sa pozerá na fackujúcich sa poškodených. Podľa obsahu vykonaných výsluchov obžalovaného [REDAKOVANÉ] na zázname „Cigoši 2“ „označili na základe vizuálneho poznania svedkovia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Z obsahu obrazovo-zvukového záznamu je podľa vnímania ústavného súdu zjavné, že na tomto zázname viditeľná osoba (prechádzajúca sa), ktorá bola špecifikovanými svedkami označená ako obžalovaný [REDAKOVANÉ] sleduje poškodených, pred ktorými stoja na vôdzkach držané trhajúce sa a štekajúce psy bez náhubkov a kde si jeden poškodený s výrazom bolesti drží svoju nohu. Podľa obsahu vykonaných výsluchov obžalovanú [REDAKOVANÉ] na zázname „Cigoši 5“ označil svedok [REDAKOVANÉ], ktorý uviedol, že ju spoznal podľa chôdze a tiež podľa zúžených nohavíc, ktoré menovaná nosila, takisto svedok [REDAKOVANÉ] uviedol, že spoznal na zázname členku stálej služby [REDAKOVANÉ] ako ide po schodoch. Z obsahu obrazovo-zvukového záznamu je podľa vnímania ústavného súdu zjavné, že osoba, ktorá bola špecifikovanými svedkami označená ako obžalovaná [REDAKOVANÉ] (idúca po schodoch), prechádza v bezprostrednej blízkosti pri fackujúcich sa poškodených. Podľa obsahu vykonaných výsluchov obžalovaného [REDAKOVANÉ] označil svedok [REDAKOVANÉ], ktorý uviedol, že spoznal člena stálej služby [REDAKOVANÉ] ktorý stál pri dverách, a tiež svedok [REDAKOVANÉ] vo svojej výpovedi uviedol, že na zázname je pravdepodobne [REDAKOVANÉ]. Podľa obsahu vykonaných výsluchov obžalovaného [REDAKOVANÉ] na zázname „Cigoši 5“ spoznal svedok [REDAKOVANÉ] (stojí podľa jeho vyjadrenia za fackujúcimi sa poškodenými), rovnako na zázname „Cigoši 5“ ho spoznal svedok [REDAKOVANÉ], ktorý uviedol, že ho spoznal podľa výzoru, ako dáva pokyn k fackovaniu, takisto na totožnom zázname ho spoznal svedok [REDAKOVANÉ], ktorý poznamenal, že to bola jeho domnienka, netvrdí to na 100 %, ďalej ho na zázname „Cigoši 5“ spoznal svedok [REDAKOVANÉ], ktorý uviedol, že ho spoznal podľa postavy, a na predmetnom zázname aj svedok [REDAKOVANÉ], ktorý uviedol, že stojí v pozadí fackujúcich sa poškodených. Napokon aj svedok [REDAKOVANÉ] uviedol, že spoznal na zázname [REDAKOVANÉ] ktorý stojí pri schodoch vedúcich na prvé poschodie, a tiež svedok [REDAKOVANÉ] uviedol, že na zázname „Cigoši 5“ sa mu osoba stojaca za fackujúcimi rómskymi deťmi podobá na [REDAKOVANÉ] ktorého pozná ako psovoda. Podľa vnímania ústavného súdu je celkom jasne viditeľné a tiež počuteľné, že táto osoba na predmetnom zázname, ktorú svedkovia označili za obžalovaného [REDAKOVANÉ] dáva pokyny poškodeným k vzájomnému fackovaniu sa a pobožkaniu.

68. K hodnoteniu obrazovo-zvukového záznamu bolo v rozhodnutí krajského súdu prezentované aj to, že niektorí zo svedkov spoznali obžalovaných na dotknutom zázname podľa hlasu, kde by síce

podľa obsahu ústnych prejavov na zázname bolo možné ustáliť skutok tak, že by zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu, avšak v rámci dokazovania nebola vykonaná hlasová skúška a hlasová vzorka podľa § 160 Trestného poriadku. Ústavný súd je toho názoru, že takéto hodnotenie dôkazu s ohľadom na všetky okolnosti posudzovanej veci rozhodne nemožno považovať za súladné s požiadavkou starostlivého hodnotenia dôkazov. Uspokojiť sa s konštatovaním, že identifikácia osôb na zázname podľa hlasu nie je možná z dôvodu nevykonania hlasovej skúšky, za okolností, keď obvinení vzorku svojho hlasu poskytnúť odmietli (pozri odôvodnenie namietaného rozsudku okresného súdu), avšak existujú svedkovia, ktorí vo svojich výpovediach stotožnenie poskytli, je nenáležité. Konajúce súdy sa ani nepokúsili vysvetliť, z akého racionálneho dôvodu považujú v okolnostiach posudzovanej veci hlasovú fonoskopiou za jediný možný dôkazný prostriedok umožňujúci stotožnenie, identifikáciu aktérov na zázname podľa hlasu a z akého dôvodu toto stotožnenie prostredníctvom výpovedí svedkov odmietli. V kriminalistickej praxi sa totiž kriminalistická identifikácia osôb na základe funkčne dynamického identifikačného znaku, ktorým je hlasový prejav, realizuje nielen znaleckou formou (fonoskopiou), ale aj neznaleckou formou, keď je subjektom uskutočňujúcim proces identifikácie laik, občan (svedok, prípadne svedok poškodený). V okolnostiach posudzovanej veci je potrebné upozorniť, že členovia pracovného kolektívu, či už užšieho alebo širšieho, v ktorom podozriví (ktorých identita ako aktérov na zázname mala byť potvrdená alebo vylúčená) pracovali, sú s veľkou pravdepodobnosťou spôsobilými subjektmi disponujúcimi potrebným potenciálom k identifikácii, keďže s identifikačnými znakmi podozrivých, medzi ktoré patrí aj ich hlasový prejav, prichádzali v pracovnom procese do pravidelného kontaktu. Ignorovať výsledky tzv. rekognície podľa hlasu (štandardne používanej kriminalistickej metódy) a privilegovať ako jedinú možnú metódu iba znaleckú fonoskopiou totiž znamená vo svojich dôsledkoch popretie zásady voľného hodnotenia dôkazov súdom podľa jeho vnútorného presvedčenia a prenášanie zodpovednosti za skutkovú správnosť súdneho rozhodnutia na znalca. Takýto postup nemožno z ústavnoprávneho hľadiska akceptovať. Napokon skutočnosť, že v uvedenom kontexte konajúci súd pripísal dôkaznú váhu práve tvrdeniam obžalovaných, ktorí sa na dotknutom obrazovo-zvukovom zázname podľa vlastného vyjadrenia nespoznali, vyznieva pre ústavný súd celkom absurdne. Je totiž nelogické, aby obžalovaní (ktorí sa v rámci svojej obhajoby môžu brániť aj uvádzaním nepravdy) vo svoj zjavný neprospech sami seba identifikovali ako aktérov na zázname.

69. Krajský súd po tom, čo prezentoval vlastným (treba poznamenať, že značne vágnym) popisom obsah obrazovo-zvukového záznamu obsiahnutého na nosiči, tento charakterizoval konštatovaním, že obsah záznamu nezachytáva udalosti tak, ako sú popísané v skutkovej vete obžalobného návrhu, ani ako ich popisujú poškodení. Ústavný súd, vychádzajúc z formulácie skutkovej vety obžalobného návrhu, po tom, čo sa podrobne oboznámil s obsahom audiovizuálneho materiálu (tak ako je jeho opis prezentovaný v predchádzajúcich bodoch odôvodnenia tohto nálezu, body 64.1. až 64.7.), považuje tento záver konajúcich súdov za zjavnú dezinterpretáciu faktov. Je totiž celkom nesporné, že predmetný záznam síce nezachytáva udalosti v zmysle skutkovej vety obžaloby v komplexnej úplnej podobe, avšak zachytáva udalosti, ktoré zodpovedajú väčším či menším úsekmi udalostí popísaných v skutkovej vete obžaloby, z čoho však nie je možné v žiadnom prípade urobiť súdom prezentovaný záver, že „nezachytáva udalosti tak, ako sú popísané v skutkovej vete obžalobného návrhu“. Takisto pozornosti ústavného súdu neušlo, že krajský súd pri popise obsahu záznamu selektuje informácie a niektoré relevantné momenty z obsahu popisu vynecháva, napr. sa

nezmieňuje o tom, že na zázname obsiahnutom v súbore s názvom „Cigoši 2“ pred štekajúcimi psami držanými na vôdzke sedí jeden z poškodených a rukami si zviaza ľavú nohu so zjavným výrazom bolesti, takisto sa nezmieňuje, že na zázname obsiahnutom v súbore s názvom „Cigoši 2“ zreteľne zaznieva nadávka s rasistickým podtónom prednesená s prejavom znechutenia, a to nadávka „banda cigánska“. Ústavný súd na tomto mieste zdôrazňuje, že predovšetkým tými dôkazmi, ktoré sa javia ako dôkaz zásadný, je potrebné sa vyčerpávajúcim spôsobom zaoberať, pretože jeho povrchné vykonanie (oboznámenie sa s obsahom) prináša riziká jeho nesprávneho hodnotenia, a teda možnosť nesprávneho dopadu na rozhodnutie samotné.

70. Krajský súd v rámci preskúmania odvolacích námietok prokurátora prezentoval vo svojom rozhodnutí aj interpretáciu príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich zákonné mantinely pre vykonanie rekognície, a na základe tohto výkladu v prípadoch dvoch rekognícií vykonaných svedkami voči podozrivým pred vznesením obvinenia tieto vyhodnotil ako nezákonné, vykonané v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku. Ústavný súd tento výklad ponúknutý krajským súdom považuje za scestný a nesprávny, keďže odporuje podstate a zmyslu uvedeného inštitútu a právna úprava, na ktorú sa krajský súd pri výklade označeného inštitútu odvoláva, reguluje úplne inú kategóriu dôkazných prostriedkov (kriminalistických metód). Krajský súd v dotknutej časti svojho rozhodnutia dôvodil, že k rekognícii medzi obvineným a svedkom je možné pristúpiť až po riadnom predchádzajúcom výsluchu osôb, ktoré majú byť spoznané, lebo až po týchto úkonoch môže orgán činný v trestnom konaní zistiť, či výpoveď svedka nesúhlasí s výpoveďou obvineného podľa § 125 ods. 1 Trestného poriadku. Pravidlá pre vykonanie rekognície celkom nepochopiteľne vyvodzuje zo znenia § 125 ods. 1 Trestného poriadku, ktoré upravuje konfrontáciu, teda dôkazný prostriedok (kriminalisticko-taktickú metódu), ktorého účely použitia sú úplne odlišné od účelov vykonania rekognície. Následne cituje znenie § 33 Trestného poriadku, podľa ktorého toho, kto je podozrivý zo spáchania trestného činu, možno považovať za obvineného a použiť proti nemu prostriedky určené týmto zákonom proti obvinenému až vtedy, ak bolo proti nemu vznesené obvinenie. Na základe znenia citovaného ustanovenia Trestného poriadku vylučuje vykonanie rekognície voči osobe podozrivej, ktorej ešte nebolo vznesené obvinenie. Ústavný súd poukazuje na to, že rekogníciu, ktorú realizuje svedok, upravuje § 138 Trestného poriadku, ktoré odkazuje na primerané použitie ustanovení § 126 Trestného poriadku upravujúcich rekogníciu realizovanú obvineným. Nie je mu zrejmé, ako dospel krajský súd k záveru, že rekognícia (realizovaná svedkom) je prostriedkom, ktorý je zákonom definovaný ako prostriedok použiteľný výlučne proti obvinenému (nie podozrivému). Takýto záver totiž nevyplyva ani z obsahu ustanovení regulujúcich rekogníciu, ani zo žiadneho iného ustanovenia Trestného poriadku (pre ilustráciu: napr. väzba ako zaist'ovací inštitút nemôže byť použitá proti podozrivému, je použiteľná len proti obvinenému, a to na základe ustanovení Trestného poriadku regulujúcich inštitút väzby, ktoré to výslovne stanovujú – § 71 ods. 1 Trestného poriadku). V zmysle ustálenej judikatúry všeobecných súdov predstavuje rekognícia neopakovateľný procesný úkon (R 28/1996), pričom platí, že ak sa má výsluchom svedka zistiť totožnosť páchatel'a, vyzve sa svedok, aby ho opísal. Potom osoba, ktorá je podozrivá, že je páchatel'om, mu má byť ukázaná medzi niekoľkými osobami podobného vzhľadu (R 32/1983). V praxi rekognícia najčastejšie slúži na identifikáciu osoby podozrivej alebo obvinenej z trestného činu, a to z pohľadu svedkov. Rekognícia tak predstavuje jeden z dôkazných prostriedkov, ktoré možno využiť k stotožneniu páchatel'a a na základe jej výsledku vzniknúť následne podozrivému obvinenie. Podľa právneho názoru,

ktorý predkladá krajský súd, by, ad absurdum, v takýchto prípadoch na to, aby boli jej výsledky využiteľné ako zákonný dôkaz v ďalšom procese, bolo potrebné rekogníciu zopakovať, čo však je z podstaty rekognície ako neopakovateľného procesného úkonu (v prípade pozitívnej rekognície) vylúčené.

71. Pokiaľ ide o vykonané rekognície, okresný súd vo svojom poslednom rozsudku uzavrel, že spoznávanie zo strany sťažovateľov bolo zmätočné a nevneslo do prípadu jasnejšie svetlo v zmysle jednoznačného usvedčenia obžalovaných. Z obsahu vykonaných rekognícií ústavný súd zistil a zaznamenal tieto relevantné informácie.

71.1. Obžalovaný [REDAKOVANÉ] bol spoznaný štyrmi sťažovateľmi ([REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]), ktorí zhodne uviedli, že tento obžalovaný dal facku jednému zo sťažovateľov ([REDAKOVANÉ]).

71.2. Obžalovaný [REDAKOVANÉ] bol spoznaný dvoma sťažovateľmi ([REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]).

71.3. Obžalovaný [REDAKOVANÉ], ktorý sa podľa skutku popísaného v obžalobe nemal dopustiť žiadnych atakov voči sťažovateľom, ale iba sledovať priebeh udalostí, bol spoznaný tromi sťažovateľmi ([REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]), kde všetci zhodne uviedli, že bol prítomný, videl niektoré ataky voči sťažovateľom, no osobne im nič neurobil.

71.4. Obžalovaný [REDAKOVANÉ], ktorý sa podľa skutku popísaného v obžalobe nemal dopustiť žiadnych atakov voči sťažovateľom, ale iba sledovať priebeh udalostí, bol spoznaný jedným sťažovateľom ([REDAKOVANÉ]), ktorý uvádzal, že obžalovaný im nerobil nič.

71.5. Obžalovaný [REDAKOVANÉ] bol spoznaný piatimi sťažovateľmi ([REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]), kde všetci zhodne uviedli, že jedného zo sťažovateľov ([REDAKOVANÉ]) bil po rukách, keď tento visel na zábradlí, a tiež v podstate zhodne popísali ďalšie ataky, ktorých sa mal menovaný voči nim dopustiť, ako príkaz ísť do „diery“ a vyzliecť sa, príkaz vzájomne sa fackovať, príkaz bozkávať sa.

71.6. Obžalovaný [REDAKOVANÉ] bol spoznaný všetkými sťažovateľmi, kde piati zhodne uviedli, že im dal facku, pýtal sa ich, či nechcú jeho retiazku, videl ich na konci, keď už neboli „v diere“, nenatáčal si ich, nevidel, ako sa fackovali ani keď na nich púšťali psy, posledný zo sťažovateľov [REDAKOVANÉ] si pri tomto obžalovanom pamätal najmenej informácií.

71.7. Obžalovaný [REDAKOVANÉ] bol spoznaný všetkými sťažovateľmi, ktorí zhodne opisovali, že mal obžalovaný priložiť zbraň k hlave jednému zo sťažovateľov ([REDAKOVANÉ]) a mal mu tiež dať príkaz, aby mu olízal topánku, kde sa ponúkol iný sťažovateľ ([REDAKOVANÉ]), že to urobí miesto neho.

72. Aj na tomto mieste ústavný súd pripomína to, čo už uviedol v predchádzajúcich bodoch odôvodnenia tohto rozhodnutia vo vzťahu k hodnoteniu vierohodnosti výpovede svedka, a to že pri vyhodnotení jednotlivých vykonaných rekognícií bolo potrebné zohľadniť znalcami identifikovaný intelektuálno-rozumový hendikep jednotlivých sťažovateľov, ktorý znižoval ich potenciál ako svedkov opisovať potenciálne prežité udalosti úplne kompaktne a do všetkých podrobných detailov, ďalej tiež spomenutý všeobecne platný poznatok o výberovosti vnímania prežitých udalostí a v neposlednom rade aj ustálenú judikatúru, ktorá považuje len závažné rozpory (týkajúce sa podstatných momentov vyšetrovanej udalosti) za dôvod na vyslovenie

nedôveryhodnosti svedeckej výpovede (v rámci vykonanej rekognície). Ústavný súd opäť zdôrazňuje to, čo už uviedol vo vzťahu k otázke hodnotenia vierohodnosti výpovedí sťažovateľov. Za okolností, keď vyšetrovaná trestná činnosť mala byť páchaná zo strany desiatich osôb, mala pozostávať z viacerých rôznych aktov, ktoré mali smerovať striedavo voči jednotlivým sťažovateľom, mala byť páchaná v rámci nie krátkeho časového úseku, ale počas niekoľkých hodín a na šiestich osobách, domnievať sa, že si všetci sťažovatelia zapamätajú všetky okolnosti potenciálne prežitej udalosti a všetci ju popíšu komplexne a navyše úplne identicky a bez jedinej chyby, je na prvý pohľad nereálna utópia, ktorú musí všeobecný súd pri svojom uvažovaní od počiatku ako iracionálnu odmietnuť. Konajúci okresný súd rozhodne k hodnoteniu obsahu rekognícií neprístupoval racionálnym spôsobom, v rámci hodnotenia ich obsahu nešpecifikoval, ktoré okolnosti popisovanej udalosti považuje za podstatné a ktoré za nepodstatné detaily. Nevysvetlil, či a ako zohľadnil a vyhodnotil už spomenuté faktory, ktoré bolo potrebné pri posúdení vierohodnosti vyjadrení sťažovateľov (v rámci rekognície) zohľadniť, jeho hodnotenie obsahu rekognície je povrchné a vágne a záver o zmätočnosti vykonaných rekognícií nie je zo strany okresného súdu náležite argumentačne podporený.

73. V rámci preskúmania spisového materiálu ústavný súd takisto zaregistroval, že okresný súd pri posudzovaní vierohodnosti výpovedí sťažovateľov ako negatívny faktor zohľadnil a prezentoval v odôvodnení svojho rozsudku deliktuálnu a kriminálnu minulosť sťažovateľov, zneužívanie návykových látok, zaškoláctvo, poruchy správania, teda negatívnu osobnostnú charakteristiku sťažovateľov. Na druhej strane, pri hodnotení vierohodnosti výpovedi obžalovaných z prípravného konania, keďže na hlavnom pojednávaní obžalovaní vypovedať odmietli, resp. postoj obžalovaných, ktorí svoju vinu popreli, sa okresný súd nevysporiadal s okolnosťami vyplývajúcimi z obsahu spisového materiálu zhromaždeného v prípravnom konaní a tiež z obsahu znaleckých posudkov. Z týchto podkladov totiž vyplývajú viaceré negatívne charakteristiky týkajúce sa osôb niektorých obžalovaných, v niektorých prípadoch závažné, v niektorých menej závažné. Závery okresného súdu, v ktorých jednak bez ďalšieho hodnotenia prevzal obsah pracovných hodnotení vypracovaných priamymi nadriadenými obžalovaných (bez posúdenia ich objektivity vzhľadom na pomer k obžalovaným, kde nemožno vylúčiť faktor tzv. kolegiálnej solidarity), a subjektívne vyjadrenia niektorých svedkov, ktorí vnímali obžalovaných ako „pocívnych, veľmi dobrých, ak nie najlepších policajtov vo svojom úrade“, a tiež závery konajúcim súdom vyvedené zo znaleckých posudkov „o morálnych, etických a sociálnych citoch obžalovaných“ celkom nekorešponujú s informáciami, ktoré vyplývajú zo služobných materiálov obžalovaných a tiež z niektorých častí znaleckých posudkov. V spisovom materiáli z prípravného konania sú obsiahnuté listiny svedčiace o uložených disciplinárnych opatreniach v rámci služobného pomeru (s. 4341, s. 4344, s. 4354, s. 4585, s. 4640, s. 4654, s. 4676, s. 4678, s. 4679, s. 4684, s. 4694, s. 4699 a nasl., s. 4735 a nasl., s. 4743 a nasl., s. 4748, s. 4749, s. 4753 a nasl., s. 4787 a nasl., s. 4800 a nasl.) a o vedenom trestnom stíhaní (s. 4592 a nasl., s. 4650). Z obsahu znaleckých posudkov vyplývajú u niektorých obžalovaných znalcami identifikované záťažové osobnostné rysy, a to rôzne formy tendencií negatívneho zvládania agresivity (vedúce až k hostilite), nevyrovnaná osobnosť obžalovaných, neukončený vývin mravných hodnôt, absencia svedomia, atď. (spisový materiál z prípravného konania: s. 2500, s. 2513, s. 2538, s. 2550, s. 2563, s. 2590). Je celkom zjavné, že pri hodnotení osobnostných charakteristík u niektorých obžalovaných sa okresný súd obmedzil na subjektívny pohľad a vyjadrenia priamych nadriadených a kolegov obžalovaných, nezohľadnil niektoré

relevantné informácie vyplývajúce z tzv. služobných materiálov obžalovaných a vyvodil zo znaleckých posudkov znalcov také závery, ktoré nekorešpondujú s niektorými informáciami vyplývajúcimi z ich obsahu.

74. Rovnako ústavný súd zaznamenal nevyvážený, resp. vzájomne rozporný prístup konajúceho súdu, ktorý na jednej strane časti znaleckých posudkov posudzujúce tzv. špecifickú vierohodnosť výpovede sťažovateľov z vykonania dokazovania ako neprípustné (hodnotenie dôkazov znalcom) vylúčil, avšak u osôb obžalovaných znalecké posudky v otázke špecifickej vierohodnosti ich výpovede v rámci hodnotenia dôkazov v ich prospech zohľadnil (pozri s. 143 prvý odsek rozsudku okresného súdu).

75. V neposlednom rade ústavný súd poukazuje na časť znaleckého dokazovania, resp. časť znaleckého posudku, v rámci ktorého zaznamenala znalkyňa vyjadrenie jedného z obžalovaných, ktorý v ňom mal v podstate potvrdiť spáchanie určitých aktov vyšetrovaného skutku, kde ich závažnosť bagatelizoval („... Keď policajt nemôže udrieť, nech si aspoň medzi sebou dajú facky. To videl, preto ani nezasiahol...“). Znalkyňa na hlavnom pojednávaní na objektivite tohto vyjadrenia zotrvala, aj keď bola obhajcom obžalovaného konfrontovaná, že obžalovaný také vyjadrenie počas pohovoru so znalkyňou nepredniesol. Vysvetlenie, ako sa vysporiadal okresný súd s uvedenou situáciou „tvrdenia proti tvrdeniu“, teda či a prečo znalkyni uveril alebo neuveril, v namietanom rozsudku absentuje. Napriek tomu, že prokurátor v uplatnenom odvolaní na túto časť znaleckého posudku upozornil (s. 47, štvrtý odsek), krajský súd prešiel uvedenú námietku mlčaním.

76. Napokon považoval ústavný súd za potrebné osobitne sa vyjadriť aj k časti odôvodnenia ponúknutého krajským súdom v namietanom uznesení, v ktorom krajský súd poukazoval ako na podporný „dôkaz“ na rozhodnutie najvyššieho súdu ako správneho súdu, kde tento posudzoval zákonnosť ukončenia služobného pomeru niektorých obžalovaných a kde obsah predmetného audiovizuálneho záznamu kvalifikoval správny súd ako nedostatočný pre stotožnenie osôb obžalovaných ako aktérov na zázname. Uvádza, že v trestnom konaní sa pri ustáľovaní skutkového stavu v súlade so zásadou náležitého zistenia skutkového stavu veci uplatňuje spomenutá zásada voľného hodnotenia dôkazov, v zmysle ktorej je potrebné hodnotiť získané dôkazy podľa vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo, ale aj v ich súhrne. Uvedená zásada, samozrejme, platí, aj pokiaľ ide o dotknutý dôkaz – audiovizuálny záznam na DVD nosiči, ktorý je nevyhnutné hodnotiť nielen jednotlivo, ale aj v súhrne ostatných okolností veci vyplývajúcich z komplexného dokazovania zahŕňajúceho všetky dôkazy, ktoré boli v predmetnej trestnej veci vykonané. Je preto vylúčené a neprípustné, aby v rozpore s uvedenou zásadou trestný súd prenášal a osvojoval si výsledky izolovaného hodnotenia dôkazu realizovaného správnym súdom v správnom súdnictve.

77. Konajúce súdy sa pri podpore skutkových a právnych záverov svojich rozhodnutí odvolávajú na zásadu voľného hodnotenia dôkazov, ktorá bola podľa ich presvedčenia v posudzovanej trestnej veci regulárne aplikovaná. Sumarizujúc všetky špecifikované nedostatky, ktoré boli popísané v prechádzajúcich bodoch odôvodnia tohto nálezu, ústavný súd konštatuje, že interpretácia vykonaných dôkazov, ktorú ponúkol okresný súd vo svojom rozhodnutí, vlastný, skutočný obsah označenej zásady nenapĺňa. Ako už bolo uvedené, pred konajúcim súdom nebola rešpektovaná požiadavka racionálneho hodnotenia svedeckých výpovedí v intenciách ustálených dôkazných štandardov, ktoré nemožno pri hodnotení vierohodnosti svedeckej výpovede opomínať (pozri body

56, 57 až 58 a 71 až 73 nálezu). V niektorých prípadoch v rozhodnutiach ustálené skutkové závery odporujú obsahu vykonaného dokazovania (pozri body 65, 66, 67 a 72 nálezu). Konajúci súd ignoroval výsledky časti vykonaného dokazovania a odmietol ich v rámci analýzy celkovej dôkaznej situácie bez vysvetlenia zohľadniť (pozri bod 66 nálezu), takisto na základe zjavne nesprávnej interpretácie príslušných zákonných ustanovení odmietol ako nezákonný jeden z relevantných dôkazov (pozri bod 70 nálezu). Predovšetkým však analýza dôkaznej situácie realizovaná konajúcim súdom sa obmedzila iba na izolované hodnotenie jednotlivých dôkazov (aj to deformované) bez vzájomnej komparácie informácií získaných z jednotlivých dôkazov (hodnotenie dôkazov nielen jednotlivo, ale aj v ich vzájomných súvislostiach).

78. Akokoľvek je ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre vedený zásadou minimalizácie zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a to predovšetkým v otázkach prieskumu skutkových zistení a hodnotenia dôkazov, vzhľadom na kumuláciu množstva vytýkaných okolností, ktoré vo svojom súhrne a intenzite plne odôvodňujú konštatovanie o porušení práva sťažovateľov na účinné vyšetrovanie, dospel k záveru, že namietané rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu nespĺňajú atribúty ústavne akceptovateľného rozhodnutia súdu. Konštatuje tak, že právne závery namietaného uznesenia krajského súdu v spojení s právnymi závermi namietaného rozsudku okresného súdu boli ustálené ústavne nekonformným spôsobom, v dôsledku čoho odôvodnenie namietaných rozhodnutí neposkytuje dostatok relevantných dôvodov na súdmi prijatý záver o oslobodení obžalovaných spod obžaloby z dôvodu, že nebolo preukázané, že sa stal skutok, pre ktorý boli obžalovaní stíhaní.

VII.3. K rasovej diskriminácii

79. Pokiaľ ide o sťažovateľmi vznesené námietky porušenia čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru, ústavný súd si je vedomý toho, že preukázanie rasového motívu býva v praxi veľmi náročné, kde povinnosť štátnych orgánov vyšetriť možné rasové motívy násilného aktu znamená povinnosť vyvinúť čo najväčšie úsilie, no nie je absolútna (Shanaghan proti Spojenému kráľovstvu, č. 37715/97 zo 4. 5. 2001). Štátne orgány však musia uskutočniť to, čo je primerané okolnostiam, zozbierať a zabezpečiť dôkazy, využiť všetky praktické prostriedky na odhalenie pravdy a vydať plne odôvodnené, nestranné a objektívne rozhodnutie bez opomenutia podozrivých faktov, ktoré môžu indikovať rasovo motivované násilie. Konajúce súdy disponovali informáciami indikujúcimi možnosť rasového motívu vyšetrovanej trestnej činnosti (tzv. prediktory), čo napokon konštatoval v už citovanom rozsudku v trestnej veci sťažovateľov aj ESĽP (bod 95 rozsudku). Ako už bolo uvedené, postup a rozhodnutia konajúcich súdov z hľadiska požiadavky riadneho objasnenia skutkového stavu, resp. náležitého zhodnotenia všetkých zhromaždených dôkazov nespĺňajú parametre efektivity (adekvátnosti) vyšetrovania ako neoddeliteľného obsahového aspektu práva na účinné vyšetrovanie, preto je ústavný súd toho názoru, že procesný komponent čl. 14 dohovoru (obdobne aj čl. 12 ods. 2 ústavy) nebol zo strany konajúcich súdov garantovaný a došlo k porušeniu práva sťažovateľov zaručeného čl. 3 dohovoru aj v spojení s čl. 14 dohovoru a základného práva sťažovateľov podľa čl. 16 ods. 2 ústavy aj v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy.

VIII. Záver

80. Výsledky preskúmania prezentované v predchádzajúcich bodoch tohto nálezu potvrdili opodstatnenosť tvrdení sťažovateľov o nedostatkoch v efektívite vyšetrovania, keďže podstatou zistených defektov súdnej etapy konania je neregulérna aplikácia zásady voľného hodnotenia dôkazov, kde náprava efektivity vyšetrovania zo strany všeobecného súdu je možná, a to prostredníctvom racionálnej, komplexnej a transparentnej analýzy všetkých vykonaných dôkazov. Z uvedených dôvodov (prihliadajúc na okolnosti, uvedené v časti IV tohto nálezu) nemohol ústavný súd na účinnú ochranu práv sťažovateľov rezignovať a jeho povinnosťou bolo dovŕšiť ju v súlade s cieľom a účelom práva na účinné vyšetrovanie, ktorý okrem individuálnej ochrany práv jednotlivcov má aj svoj celospoločenský význam. Samotný ESĽP vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri ochrane práv garantovaných čl. 3 dohovoru vnútroštátne súdne orgány nesmú v žiadnom prípade dopustiť, aby spáchané fyzické alebo psychické utrpenie zostalo nepotreštané. Je to totiž zásadné pre udržanie dôvery verejnosti a jej podpory vlády práva a pre zabránenie akéhokoľvek zdania tolerancie protiprávnych činov (pozri bod 21 nálezu).

81. Ústavný súd tak konštatuje, že postup a namietané rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu vyústili do porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 16 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy a ich práva podľa čl. 3 dohovoru v spojení s čl. 14 dohovoru v ich procesnej časti (bod 1 a bod 2 výroku tohto nálezu).

82. Pokiaľ ide o sťažovateľmi formulovanú námietku porušenia čl. 13 dohovoru garantujúceho právo na účinný právny prostriedok nápravy, ústavný súd poukazuje na ustálenú judikatúru ESĽP, v zmysle ktorej označený článok dohovoru negarantuje právo na úspech vo veci. Inými slovami, účinnosť prostriedku nápravy nie je závislá na istote priaznivého výsledku (Vilvarajah a ďalší proti Spojenému kráľovstvu, č. 13163/87 z 30. októbra 1991). Skutočnosť, že v konkrétnom prípade nebola sťažovateľovi na základe inak účinného prostriedku nápravy poskytnutá náprava buď vôbec, alebo v dostatočnej miere na to, aby ho zbavila postavenia obete porušenia daného práva či slobody zaručených dohovorom, nemôže ešte sama osebe viesť k záveru, že sťažovateľ nemal k dispozícii účinný prostriedok nápravy porušenia daného práva (██████████ proti Poľsku, č. 5943/07 zo 7. 7. 2009; Tekiela proti Poľsku, č. 35785/07 z 13. 1. 2009). O absencii účinného prostriedku nápravy možno hovoriť iba v prípadoch existencie „systémového“ nedostatku, kvôli ktorému nemá nádej domôcť sa nápravy žiadny sťažovateľ s obdobnou námietkou porušenia dohovoru, čo nie je prípad sťažovateľov, keďže v posudzovanom prípade, aj keď na základe odvolania prokurátora, bol prvostupňový postup okresného súdu preskúmateľný a preskúmaný krajským súdom ako súdom odvolacím. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd v príslušnej časti námietok ústavnej sťažnosti sťažovateľov nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

83. Pokiaľ ide o ďalšie z formulovaných námietok porušenia ľudských práv podľa čl. 12 a čl. 13 dohovoru proti mučeniu, podľa čl. 7 a čl. 10 medzinárodného paktu a podľa čl. 5 písm. b) a čl. 6 dohovoru o rasovej diskriminácii, vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd konštatoval porušenie základného práva sťažovateľov podľa čl. 16 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy a ich práva podľa čl. 3 dohovoru v spojení s čl. 14 dohovoru, bolo bez právneho významu analyzovať aj ďalšie sťažovateľmi namietané porušenie dotknutých článkov označených medzinárodných zmlúv.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd v príslušnej časti námietok ústavnej sťažnosti sťažovateľov nevyhoviel (bod 5 výroku tohto nálezu).

IX.

Zrušenie rozhodnutí a vrátenie vecí na ďalšie konanie

84. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti a svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím boli porušené práva alebo slobody, takéto rozhodnutie zruší. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie. Keďže ústavný súd konštatoval porušenie označených práv sťažovateľov zaručených ústavou a dohovorom tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, v zmysle § 133 ods. 2 a ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde namietaný rozsudok okresného súdu a namietané uznesenie krajského súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (bod 3 výroku nálezu), v ktorom je okresný súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

X.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

85. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde, ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

86. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadali priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 eur, a to každému z nich. Svoju požiadavku odôvodňujú skutočnosťou, že len konštatovanie porušenia namietaných práv nemôže v ich prípade poskytnúť im adekvátne a dostatočné zadosťučinenie vzhľadom na závažnosť porušenia práv, keď mali byť ako maloletí chlapci vystavení rasovo motivovanému násiliu zo strany polície a trestné konanie vedené pred konajúcimi súdmi prebiehalo po neprimeranú dobu, keď boli sťažovatelia vystavení opakovaným výsluchom zo strany konajúceho súdu, a teda riziku retraumatizácie, pričom konanie neviedlo k spravodlivému vyšetreniu prípadu a potrestaniu zodpovedných osôb. Pri rozhodovaní v tejto otázke ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. S prihliadnutím na skutočnosť, že EŠLP, ktorý konštatoval svojím už citovaným rozsudkom porušenie vymedzených práv sťažovateľov v súvislosti s vedeným trestným konaním a sťažovateľom priznal ako spravodlivé zadosťučinenie sumu 20 000 eur, a to každému z nich, priznanie finančného zadosťučinenia v tej istej veci aj v konaní pred ústavným súdom by predstavovalo duplicitné, a teda neodôvodnené finančné odškodnenie. Ústavný súd z tohto dôvodu sťažovateľom finančné zadosťučinenie nepriznal (bod 5 výroku nálezu).

XI.

Trovy konania

87. Sťažovatelia si uplatnili aj náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastúpením. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Zároveň vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2020, ktorá bola 1 087 eur, keďže išlo o 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2021. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnych služieb za rok 2021 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 181,17 eur, ktorá sa zníži o 50 % v zmysle § 13 ods. 2 vyhlášky, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 10,87 eur za dva úkony právnych služieb uskutočnených v roku 2021 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) vykonaných pre šesť osôb predstavuje sumu 1 217,52 eur. Ústavný súd teda priznal sťažovateľom náhradu trov konania v celkovej sume 1 217,52 eur (bod 4 výroku nálezu). Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia sú okresný súd a krajský súd povinné uhradiť spoločne a nerozdielne na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu